

Θ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
 ΤΟΥ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
 ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1973

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας κατὰ τὸ ἔτος 1973, τὸ ἕβδομον τῆς θητείας μου ὡς διευθυντοῦ αὐτοῦ. Αἱ ἔξ προηγούμεναι ἐκθέσεις μου ἐδημοσιεύθησαν, μὲ τὰς ἀναγκαίαις περικοπὰς καὶ τροποποιήσεις, εἰς τοὺς τόμους 4(1967) - 9 (1972) τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ «Θησαυροίσματα». Τὴν ὕλην τῆς παρουσίας ἐκθέσεως διέταξα κατὰ τὸν ἤδη καθιερωθέντα εἰς τὰς προηγούμενας τρόπον.

Α' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κατὰ τὸ ἔτος 1973 ἡ μὲν τακτικὴ ἐτησίαι κρατικὴ ἐπιχορήγησις τοῦ Ἰνστιτούτου ἠδξήθη κατὰ 350.000 δρχ. (ἀπὸ 550.000 εἰς 900.000), οὐδεμία ὅμως ἔκτακτος ἐπιχορήγησις διετέθη ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Ἀντιθέτως, τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, συνεχίζον τὸ ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος θερμὸν ἐνδιαφέρον του, ἐνίσχυσεν αὐτὸ διὰ δύο χορηγιῶν, μιᾶς ἐκ δρχ. 250.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν ὀργανώσεως τοῦ Β' Διεθνοῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ἑτέρας ἐκ δρχ. 300.000 πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ἔργου τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ κ. Α. Grabar περὶ τῶν μικρογραφιῶν τῶν βυζαντινῶν χρονογραφιῶν. Ἐπίσης ἐκ μέρους τοῦ Ἰδρύματος Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἐλάβομεν δευτέραν ἐνίσχυσιν ἐκ δρχ. 100.000 ὑπὲρ τῶν ἐκδόσεων μας. Τέλος, χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, τὸ μίσθωμα τοῦ αὐτόθι ἀκινήτου τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἠδξήθη, ἀναδρομικῶς ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1972 καὶ ἐντεῦθεν, κατὰ λίρας Ἰταλίας 300.000 μηνιαίως.

Αἱ μικραὶ, ἀλλ' οὐχὶ ἐγκαταφρόνητοι ἀδξήσεις καὶ χορηγίαι αὐταὶ ἐπέτρεψαν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον νὰ συνεχίσῃ ἀδιαπτώτως καὶ κατὰ τὸ 1973 τὴν δραστηριότητά του καὶ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐκ τῆς συνεχοῦς ἀνάδου τοῦ τιμαριθμοῦ ἀνησυχητικῶς αὐξανόμενας τακτικὰς δαπάνας του. Εἶναι ἐν τούτοις προφανὲς ὅτι μόνον ἢ ἀπὸ πολλοῦ ἐπιζητουμένη καὶ ἀναμενομένη γενναία ἀδξήσις τῆς τακτικῆς ἐτησίαις κρατικῆς χορηγίας τοῦ Ἰνστιτούτου (ἦτοι ὁ διπλασιασμός ἢ καὶ τριπλασιασμός αὐτῆς τοῦλάχιστον) θὰ ἐξασφαλίσῃ ὀριστικῶς εἰς τὸ Ἰδρυμα τὴν ἀπρόσκοπτον συνέχισιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς δραστηριότητός του, διότι αἱ ἔκτακτοι κρατικαὶ χορηγίαι εἶναι μὲν πάντοτε εὐπρόσδεκτοι, ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦν ριζικὴν λύσιν. Ἐς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ μόνιμον τοῦτο αἴτημα τοῦ Ἰνστιτούτου δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἰκανοποιηθῇ, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ τῆς διὰ νόμον μισθολογικῆς καὶ συνταξιοδοτικῆς τακτοποιήσεως τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ του, διότι μόνον ἢ ἐπίλυσις τῶν δύο τούτων ζωτικῶν ζητημάτων θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Ἰδρύματος.

Β' - Γ'. ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Αἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἰδίᾳ ἐν Βενετίᾳ πολιτικοοικονομικαὶ καὶ διοικητικαὶ δυσχέρειαι, αἱ ὅποια καθυστέρησαν μέχρι σήμερον καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ εἰδικοῦ πρὸς ἀνακαίνισιν καὶ διάσωσιν τῆς

Βενετίας νόμον, ανέκωφαν δυστυχῶς κατὰ τὸ 1973 τὰ ἀρξάμενα εἰς μεγάλην κλίμακα ἔργα ριζικῆς ἀνακαινίσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν ἐν Βενετία ἀκινήτων τοῦ Ἰνστιτούτου, τὰ χρηματοδοτηθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν. Ἐπίμονοι προσπάθειά μας πρὸς ἀποδέσμευσιν ἐκμεμισθωμένων ἀκινήτων καὶ πρὸς ἔγκρισιν τῶν σχεδίων ἀνακαινίσεως αὐτῶν ἐνεπλάκησαν εἰς τοὺς δαιδάλους τοῦ δικονομικοῦ καὶ γραφειοκρατικοῦ λαβυρίθου καὶ δὲν ἐτελεσφόρησαν εἰσέτι. Παρὰ ταῦτα, ἐπρογραμματίσαμεν, τῇ βοήθειά τῶν τεχνικῶν συνεργατῶν τοῦ Ἰνστιτούτου, ὠρσιμένα νέα ἀνακαινιστικά ἔργα ἐπὶ δύο ὑπὸ ἀποδέσμευσιν ἀκινήτων, τὰ ὅποια ἔργα ἐλπίζομεν ὅτι αἱ ἐν Ἰταλίᾳ συνθῆκαι θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ πραγματοποιήσωμεν ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τὰ ἔργα ἀνακαινίσεως, τὰ ὅποια ἠδυνήθημεν νὰ ἐπιτελέσωμεν, ὑπῆρξαν τὰ ἀκόλουθα:

1) Εἰς τὸ παρὰ τὴν Φλαγγίνειον κτήριον τοῦ Longhena, ἔθθα τὸ Μουσεῖον καὶ ἡ μεγὰλῃ αἴθουσα τῶν διαλέξεων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Βενετικοῦ Βιβλίου καὶ τοῦ Β' Διεθνοῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ, ἐπεσκυνάσαμεν ριζικῶς καὶ ὀριστικῶς τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τῆς εἰσόδου καὶ τοῦ κλιμακοστασίου, ἀντικαταστήσαντες καθ' ὀλοκληρίαν τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐκ τῆς ὑγρασίας διαβρωμένους πλίνθους, καὶ ἐχρωμάτισαμεν τοὺς χώρους τούτους, δι' ὧν τὸ κοινὸν ἐπεσκέπτετο τὴν ἔκθεσιν καὶ εἰσέρχeto εἰς τὸ Μουσεῖον.

2) Μετὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ συστήματος θερμάνσεως τοῦ Ἰνστιτούτου (διὰ φωταερίου ἀντὶ διὰ πετρελαίου), κατηργήσαμεν τὰς ἀρχήστους πλέον δεξαμενάς πετρελαίου ἐν τῷ Campo dei Greci, πληρώσαντες δι' ὕδατος καὶ εἶτα ἀποφράξαντες αὐτάς, κατηδαφίσαμεν δὲ καὶ τὰ ἐκ ταιμέντου ἀκαλαίσθητα τετράγωνα πλαίσια τοῦ στομίου των, τὰ ὅποια διέσπων τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν τῆς ὠραίας πλακοστρώτου αὐλῆς.

3) Ἐν τῷ ναῶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τοῦ διπλοῦ κλιμακοστασίου τοῦ ὀδηγοῦντος εἰς τὸν γυναικωνίτην, ἐπεσκυνάσαμεν τὰς σημαντικὰς αὐτῶν φθοράς, ἐπιστρῶσαντες αὐτοὺς διὰ νέου ἀμμοκονιάματος μεμειγμένου μετ' εἰδικοῦ κατὰ τῆς ὑγρασίας ὕλικου.

4) Ἐπεσκυνάσαμεν δι' εἰδικοῦ τεχνίτου τὸ παλαιὸν ἐκ ξύλου καὶ μετάλλου μετ' ἀναγλύφου διακόσμου βαπτιστήριον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, διὰ νὰ καταστή ἐκ νέου δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησίς του κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετάς. Ἐπίσης ἠγοράσαμεν διὰ τὸν αὐτὸν ναὸν δύο καινουργεῖς τάπητας.

5) Εἰς τὴν ἐν Castello 3419 ἐκμεμισθωμένην πολυκατοικίαν τοῦ Ἰνστιτούτου μετετρέψαμεν, ὡς εἶχομεν ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ νόμου ὑποχρέωσιν, τὸ σύστημα κεντρικῆς θερμάνσεως, ὥστε νὰ λειτουργῇ αὕτη διὰ φωταερίου ἀντὶ πετρελαίου, ἐκτελέσαντες τὰς καταλλήλους πρὸς τοῦτο οἰκοδομικὰς καὶ ἄλλας ἐργασίας καὶ ἀντικαταστήσαντες τὸν παλαιὸν καυστήρα διὰ δύο νέων. Τὰ μέτρα ταῦτα ἐξησφάλισαν καὶ τὸ ἀκίνητον τοῦτο ἀπὸ τὸν κίνδυνον νὰ μείνῃ ἄνευ θερμάνσεως ἔνεκα τῆς προσφάτως σημειωθείσης ἐλλείψεως πετρελαίου.

6) Μετὰ τὴν περυσινήν ριζικὴν ἀνακαινίσιν καὶ διαρρυθμίσιν τῶν ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ μεγάρου τῆς Φλαγγινεῖου Σχολῆς ἀποθηκῶν διὰ τῆς προσαρτήσεως καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ γείτονος μισθωτοῦ παραχωρηθέντων συνεχωμένων χώρων, ἐπελέξαμεν τὴν καταλληλοτέραν ἐκ τούτων καί, ἀφοῦ κατεσκυνάσαμεν καὶ ἐτοποθετήσαμεν ἐν αὐτῇ ξυλῖνας βιβλιοθήκας, μετεφέραμεν ἐκ τοῦ τρίτου ὀρόφου πάντα τὰ ἀποθέματα τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰνστιτούτου. Τοιοῦτοτρόπως ἀφ' ἐνὸς ἐξησφαλίσαμεν καλῦτερον ταῦτα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξοικονομήσαμεν ἐν δωμάτιον τοῦ τρίτου ὀρόφου, τὸ ὅποιον, ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐπικινδύνου βάρους του, μετετρέψαμεν εἰς ἐργαστήριον ἐπισκευῆς τῶν εἰκόνων τοῦ Μουσείου.

Σημειωτέον ὅτι οἱ ἀποκτηθέντες νέοι χώροι τῶν ἀποθηκῶν ὄχι μόνον ἐπέτρεψαν τὴν ἀνε-

τωτέραν τοποθέτησιν καὶ φύλαξιν πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ τῶν διὰ τὰς εἰδικὰς τελετὰς χρησιμοποιοιμένων ἱερῶν σκευῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὡς καὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἀλλὰ καὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὸ μέλλον πρὸς ἐνδεχομένην ἐπέκτασιν τῆς αἰθούσης τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἰνστιτούτου.

7) Ἀχρηστευθεισῶν ἐκ τῆς μεγάλης χρήσεως τῶν δύο παλαιῶν μαγνητοφωνικῶν συσκευῶν ὑπαγορεύσεως, ἀντικατεστήσαμεν αὐτὰς διὰ δύο ἐτέρων εὐχρηστοτέρων (τύπου Philips 084), αἵτινες εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητοι πρὸς ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τῆς ὑπηρεσιακῆς ἀλληλογραφίας καὶ τῆς λοιπῆς ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ γραφικῆς ἐργασίας. Ἀντικατεστήσαμεν ἐπίσης τὰς δύο παλαιὰς διὰ φωταερίου μαγειρικὰς συσκευάς, τῶν ἐρευνητῶν καὶ τοῦ ἐφημερίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, διὰ νέων καὶ ἐπρομηθεύθημεν καὶ νέαν βιβλιοθήκην γραφείου.

Ἐλπίζομεν ὅτι κατὰ τὸ προσεχές ἔτος, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Βενετίας ἰταλικοῦ νόμου, θὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰς ἀναγκαίαις πιστώσεις πρὸς ἐπισκευὴν τῶν ρωγμῶν τοῦ τρούλλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀντικατάστασιν τῶν ἐφθαρμένων ἢ κατακρημνισθεισῶν ὑδρορροῶν τούτου καὶ γενικὸν χρωματισμὸν τῶν σιδηρῶν κινκιδωμάτων τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων τοῦ *Campo dei Greci*.

Δ'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ἜΡΓΟΝ

Τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Ἰνστιτούτου δὲν ὑπελείφθη κατὰ τὸ 1973 τοῦ τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Προβαίνομεν κατωτέρω εἰς τὸν κατὰ τομεῖς ἀπολογισμὸν αὐτοῦ.

1) ΕΡΕΥΝΗΤΑΙ

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτρόφων ἐρευνητῶν τοῦ Ἰνστιτούτου ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1973 εἰς ἕξι, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν παρετάθη ἐπὶ ἕν εισέτι ἔτος, τῇ προτάσει μου, ἡ ὑποτροφία τῶν τριῶν ὑποτρόφων τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀφ' ἑτέρου δὲ προσετέθησαν καὶ ἕτεροι τρεῖς νέοι, ἐπιτυχόντες κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἡμεξαχθέντα τὸν παρελθόντα Μάρτιον διαγωνισμὸν. Καὶ οἱ μὲν παλαιοὶ ὑπότροφοι ἦσαν α) ἡ κ. Ἀρτεμὶς Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ, β) ἡ δ/νὶς Μαριάννα Κολουβά καὶ γ) ἡ δ/νὶς Ανδρία Τρύφωνα. Οἱ δὲ νέοι ὑπότροφοι ὑπῆρξαν δ) ὁ κ. Ἀγαμέμνων Τσελλάκας, πτυχιούχος τοῦ Φιλολογικοῦ Τμήματος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τὴν 17ην Ἀπριλίου, ε) ἡ δ/νὶς Μαρία Κωνσταντουδάκη, ἀριστοῦχος πτυχιούχος τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ Τμήματος τῆς αὐτῆς Σχολῆς, ἣτις ἦλθε τὴν 11ην Μαΐου καὶ ς) ἡ δ/νὶς Μαρία Καζανάκη, πτυχιούχος τοῦ αὐτοῦ Τμήματος τῆς αὐτῆς Σχολῆς, ἣτις ἦλθε τὴν 1ην Νοεμβρίου, καταλαβοῦσα τὴν θέσιν τοῦ τρίτου ἐπιτυχόντος κ. Κωνσταντίνου Λάππα, ὅστις παρητήθη τῆς ὑποτροφίας λόγῳ ἀπροόπτου ἀσθενείας. Καὶ αἱ μὲν τρεῖς παλαιαὶ ὑπότροφοι συνέχισαν καὶ κατὰ τὸ 1973 τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀναληφθεῖσαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐργασίαν, οἱ δὲ τρεῖς νέοι ὑπότροφοι, ἀφοῦ κατετοπίσθησαν ἐπὶ τῶν ἐν Βενετίᾳ κρατουσῶν συνθηκῶν καὶ δυνατοτήτων ἐρεῦνης καὶ ἐργασίας, ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιλέξουν, ἐν συνεννοήσει μετ' ἐμοῦ, τὰ θέματα τῶν διδακτορικῶν τῶν διατριβῶν καὶ ἤρχισαν ἤδη ἐργαζόμενοι ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων. Τοιοῦτοτρόπως :

α) Ἡ κ. Ἀρτεμὶς Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ, ἣτις εἶχεν ἐπιλέξει ὡς θέμα τῆς διατριβῆς της τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς Βενετικῆς Πολιτείας (1797) καὶ ἐντεῦθεν, ἀπεφάσισεν ὅπως, ἐνεκα τῆς πληθώρας τοῦ υπάρχοντος ὕλικου, περιορίσῃ χρονικῶς τὴν ἐργασίαν της μέχρι τοῦ ἔτους 1866, καθ' ὃ ἡ Βενετία προσηρτήθη εἰς τὸ

Ἱταλικὸν Βασίλειον. Συνεχίζουσα τὴν συλλογὴν τοῦ ὕλικου τῆς ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐμελέτησεν ἐκ μὲν τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου αὐτοῦ τὰ *Registri* ὑπ' ἀριθ. 114, 115, 212, 223, 224, 224a καὶ 225 καὶ τοὺς φακέλους λυτῶν ἐγγράφων ὑπ' ἀριθ. 152-163, 202-219, 263-278, 319-338, 357-377, 394-406, 407-418, 429-486, 501-514, 525-568, 604-615, 653-678, 737-753, 798-806 καὶ 814-815, ὡς καὶ ἀρκετοὺς νεωτέρους φακέλους ἄνευ ἀριθμήσεως, ἐκ δὲ τοῦ Νέου Ἀρχείου διεξήλθε τοὺς δύο τόμους τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδρίων τῆς *Consulata della Nazione*, ἧτοι τὰ πρωτόκολλα τῶν «*Atti Riguardanti il Culto, la Beneficenza e l' Istruzione*» τῶν ἐτῶν 1818-1862 καὶ 1862-1908, τὸ πρωτόκολλον τῆς Γραμματείας (*Cancelleria*) τῆς Ἀδελφότητος τῶν ἐτῶν 1836-1853, περιέχον τὴν μετὰ τῶν Ἀρχῶν ἀλληλογραφίαν αὐτῆς, τὸ πρωτόκολλον «*Amministrazione Chiesa - Corrispondenza et Attestazioni*» (1836-1864) τὸ πρωτόκολλον «*Amministrazione Civile - Corrispondenza, Fedi et Attestati*» (1736-1864) καὶ τὰ οἰκονομικὰ βιβλία (*Maestri*) α) 1821-1840 καὶ β) 1840-1858. Ἡ κ. Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ ἐξεπόνησεν ἤδη τὸ γενικὸν διάγραμμα τῶν κεφαλαίων τῆς διατριβῆς τῆς καὶ προτίθεται ἴσως προσεχῶς ν' ἀρχίσῃ τὴν σύνθεσιν ὠρισμένων ἐξ αὐτῶν, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἤδη ἀποπερατώσει τὴν ἔρευνάν τῆς, ἐνῶ παραλλήλως θὰ συνεχίσῃ τὴν συγκέντρωσιν ὕλικου διὰ τὰ ὑπόλοιπα. Τὸν ἦδη ὑπ' αὐτῆς συνταχθέντα κατάλογον τῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1890 (εἰς ὃ περατοῦται ὁ τοῦ Ἰω. Βελοῦδου) καὶ ἐντεῦθεν χρηματισάντων ἐφημερίων τοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, ὡς καὶ τὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους προέδρων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος, ἀπεφάσισε νὰ περιλάβῃ ὡς παράρτημα εἰς τὴν διατριβὴν τῆς.

Ἐξ ἄλλου ἡ κ. Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ, βασισθεῖσα εἰς τὸ ἀνέκδοτον ὕλικόν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 663 φακέλου τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου, συνέταξε μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «*Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλλήνων ἀποικιστῶν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀποικίας ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν 180 αἰῶνων*», ἣτις καὶ δημοσιεύεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 10(1973) τόμον τῶν «Θησαυρισμάτων». Ἐρευνῶσα εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας τὰς σειρὰς *Inquisitori di Stato* καὶ *Proveditori da Terra e da Mar*, ἐπεσήμανε καὶ ἐφωτογράφησεν ἐνδιαφέρον ὕλικόν διὰ μετακινήσεις Ἑλλήνων πρὸς τὸ Βασίλειον τῆς Νεαπόλεως καὶ στρατολόγησίν των εἰς τὸ «*Reggimento Macedone*» κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐνετόπισεν ἐπίσης στοιχεῖα διὰ τὴν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Χιμάρας δρᾶσιν Ἑλλήνων πρακτόρων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ρωσίας κατὰ τὸν Α' ἐπὶ Αἰκατερίνης Β' Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον. Τέλος, ἀνεῦρε προσφάτως ἀνεκδότους ἀναφορὰς τῶν Διοικητῶν τῆς Κεφαλληνίας, τῆς Ζακύνθου καὶ τῆς Πάργας (τῶν ἐτῶν 1777 καὶ 1779) σχετιζομένας μὲ τὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας των ἐπίσκεψιν τοῦ ἐθνεγέρτου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Εἰς τὰς αὐτὰς σειρὰς ἀνεῦρε καὶ ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὰς περιπετείας ἐνὸς ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἀποίκων τῆς Τεργέστης (1743), τοῦ Καρόλου Πελεγγρίνου, ἐκ τῶν ὁποίων καταφαίνεται ἡ συνεχὴς ἐπαγρύπνησις τῆς Βενετίας καὶ ἡ προσπάθειά τῆς νὰ παρεμποδίσῃ, ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορικοῦ λιμένος τῆς Τεργέστης. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ κ. Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ θὰ δυνηθῇ νὰ δημοσιεύσῃ συντόμως τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀνακαλυφθέντα νέα καὶ τοσοῦτον ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα ταῦτα.

β) Ἡ δ/νις Μαριάννα Κολυβά, ἣτις εἶχεν ἀναλάβει ὡς θέμα τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς τῆς τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Ζακύνθου ἀπὸ πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἀπὸ τοῦ 1479 μέχρι τοῦ 1571, ἀπεφάσισεν ἀντιθέτως ὅπως ἐπεκτείνῃ χρονικῶς τὸ θέμα τῆς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, διὰ νὰ περιλάβῃ καὶ νέον ἐνδιαφέρον ὕλικόν, δοθέντος ἄλλως τε ὅτι ἡ ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου (1571) δὲν ἀποτελεῖ τομὴν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ταύτης. Συνεχίζουσα τὴν εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας ἔρευνάν τῆς πρὸς συλλογὴν τοῦ ὕλικου, ἡ

δ/νις Κολυβά διεξήλθε πλήρως πολυαριθμους σειράς έγγραφων τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ θέμα τῆς περιόδου, ὅπως π.χ. τὰς σειράς *Senato Deliberazioni Mar, Senato Proveditori da Terra e da Mar - Dispacchi Zante, Senato Secreta 3: Rettori - Dispacchi Zante, Senato Secreta - Relazioni καὶ Collegio - Notatorio καὶ Secreta: Commissioni, Consilio dei Dieci - Parti Secrete, Miste, Comuni καὶ Biave, Archivio dei Capi del Consilio dei Dieci - Lettere di Rettori e Altri Cariche - Zante, Notatorio, Lettere Secrete, Lettere di Rettori, Maggior Consilio - Deliberazioni, Consilio dei XL - Quarantia Criminal, Processi καὶ Avogaria di Comun - Lettere di Rettori e ai Rettori.*

Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν Μαρκιανὴν Βιβλιοθήκην ἐμελέτησε καὶ ἀπεκόμισεν ὕλικὸν ἐξ αὐτῶν τοῦς κώδικας *Marc. Ital. VII, 701 (7694) (Relazione del Sindacato del Levante τοῦ Pierro Basadona), Marc. Ital. VI, 80 (5767) (Z.M.Bragadino, Viaggi κλπ.). Marc. Ital. 332 (7777) (Relazione τοῦ Προβλεπτοῦ τοῦ Στόλου τὸ 1583 Nicoló Suriano), Marc. Ital. VII, 86(8028) (Χρονικὰ περὶ τῶν Τούρκων πολέμων τοῦ Antonio Longo, 1537 καὶ τοῦ Fed. Sanuto, 1570), Marc. Ital. VI, 156 (6005) (Πέτρον Καστροφύλακα, Στατιστικὴ Κρήτης καὶ Ἐπιτανήσου, 1583), Marc. Ital. VII: 337 (8514) (Relazioni τῶν Cristoforo da Canal καὶ Andrea Giustiniano) καὶ *Marc. Ital. VII, 1534 (7839) (Sommaro delle Ducali, Parti, Ordini . . . Registrate da Fr. Luchissa).* Ὑπολείπεται εἰς τὴν δ/δα Κολυβά νὰ συμπληρώσῃ τὸν κύκλον τῶν ἐρευνῶν τῆς εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ Μουσείου *Correr*, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμελέτησε μέχρι τοῦδε μικρὸν μόνον ἀριθμὸν.*

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συγκεντρωθέντος ἤδη ὕλικου ἐξεπόνησε τὸ βασικὸν διάγραμμα τῆς ἐργασίας τῆς, ἐλπίζει δὲ νὰ ἀρχίσῃ συντόμως τὴν σύνθεσιν αὐτῆς.

Ἐκ παραλλήλου ἡ δ/νις Κολυβά συνέταξεν ἐκτενῆ μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «*Θεοδωροσ Παλαιολόγος, ἀρχηγὸς μισθοφόρων στρατιωτῶν καὶ διεργηνέας στὴν ὑπερηρσία τῆς Βενετίας (1452 CI. - 1532)*», ἣτις δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 10 (1973) τῶν «*Θησαυρισμάτων*». Ἡ μελέτη στηρίζεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς ἀνέκδοτον ἢ ἀνεκμετάλλετον εἰσέτι ὕλικόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς ἐπεσήμανεν ἐπίσης καὶ ἄλλα τινὰ θέματα, τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ μελετήσῃ διεξοδικώτερον ἐν καιρῷ. Τέλος, ἡ δ/νις Κολυβά παρηκολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ πρώτου ἔτους καὶ ἀπὸ διμήνου παρακολουθεῖ τὰ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Σχολῆς Παλαιογραφίας, Ἀρχαιονομίας καὶ Διπλωματικῆς τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας. Ἡ μεθοδικότης καὶ ὁ ζῆλος μεθ' οὗ ἐργάζεται ἐγγυῶνται περὶ τῶν ἱκανοποιητικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐρεῦνης τῆς.

γ) Ἡ δ/νις Λυδία Τρύφωνα συνέχισε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἀπὸ τοῦ περυσιοῦ ἔτους ἀρξαμένην συλλογὴν τοῦ ὕλικου πρὸς συγγραφὴν τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «*Θεοδωροσ τοῦ Γεννικοῦ Προνοητοῦ εἰς τὴν βενετοκρατομένην Κρήτην (1569 - 1669)*» διδακτορικῆς διατριβῆς τῆς. Τὸ ὕλικόν τοῦτο συνέλεξε καὶ ἐξακολουθεῖ συλλέγουσα σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας. Στηριχθεῖσα εἰς τὴν σειρὰν *Segretario alle Voci*, συνέταξεν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς κατάλογον τῶν Γενικῶν Προνοητῶν τῆς Κρήτης μὲ ἀπηκριβωμένας κατὰ τὸ δυνατόν τὰς ἡμερομηνίας τῆς ἀσκήσεως τῆς θητείας καὶ τῆς διαδοχῆς αὐτῶν. Διεξεληθούσα συστηματικῶς τὴν σειρὰν *Senato Deliberazioni - Secreta*, ἀνεῦρεν ἐν αὐτῇ, πλὴν ἄλλων χρησίμων πληροφοριῶν, καὶ τὰς *Commissioni* τῶν Γενικῶν Προνοητῶν. Ἀφοῦ δὲ ἀπεπεράτωσε τὴν μελέτην τῶν ἐπισήμων ἐκθέσεων τῶν Προνοητῶν τούτων, ἐξήτασεν ἀκολούθως τὰς ἀναφορὰς (*Dispacchi*) αὐτῶν πρὸς τὴν Γερουσίαν. Ἐμελέτησεν ἐπίσης τὴν μετὰ τοῦ Συμβου-

λιου τῶν Δέκα ἀλληλογραφίαν των. Πλὴν τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων, ἡ δ/νὶς Τρύφωνα εἰργάσθη καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον *Correr*, ὅπου ἐμελέτησε τὸν κώδικα τὸν περιέχοντα τὰς διατάξεις τὰς ἐκδοθείσας ὑπὸ τοῦ ἀξιολογωτέρου πάντων τῶν Γενικῶν Προνοητῶν *Giacomo Foscarini*. Βασισθεῖσα δὲ εἰς τὸ οὕτω συγκεικρωθὲν ὕλικόν, ἐξετόνησεν ἤδη τὸ γενικὸν διάγραμμα τῆς ἐργασίας της, διὰ νὰ δινηθῆ νὰ χωρήσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτῆς.

Παραλλήλως ἡ δ/νὶς Τρύφωνα παρεσκεύασε μικρὰν ἐργασίαν περὶ τοῦ Κρητὸς ἱεροκήρυκος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος *Μακαρίου Χριστιανοπούλου - Μαριδάκη*, χρησιμοποήσασα καὶ συσχετίσασα ἀνέκδοτον ὕλικόν ἐκ τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν αὐτῆ δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 10 (1973) τῶν «Θησαυρισμάτων».

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐρεῦνης τοῦ Ἀρχείου *Grimani ai Sereni*, τοῦ ἀποκειμένου εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας πρὸς συλλογὴν πληροφοριῶν περὶ τοῦ Γενικοῦ Προνοητοῦ Κρητῆς *Aloise Grimani*, ἐπεσήμανε καὶ ὕλικόν λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν βενετοκρατουμένην Πελοπόννησον, τὸ ὅποιον προτίθεται νὰ παρουσιάσῃ προσεχῶς εἰς ἰδιαίτην ἐργασίαν. Τέλος, ἡ δ/νὶς Τρύφωνα παρηκολούθησεν εἰς τὴν Σχολὴν Παλαιογραφίας, Ἀρχαιολογίας καὶ Διπλωματικῆς τὰ μαθήματα τοῦ πρώτου καὶ παρακολοθεῖ νῦν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου τὰ μαθήματα τοῦ δευτέρου ἔτους.

δ) Ὁ πρῶτος ἀφιχθεὶς (17 Ἀπριλίου) εἰς τὸ Ἰνστιτούτον ἐκ τῶν νέων ὑποτρόφων κ. Ἀγαμέμνων Τσελίκας, ἐξοικειωμένος ἤδη εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἔχων δημοσιεύσει μικρὰ τινα μελετήματα ἀναφερόμενα εἰς παλαιογραφικὰ καὶ κωδικολογικὰ θέματα, ἀνέλαβε τὴν παρασκευὴν διδακτορικῆς διατριβῆς περὶ τῶν ἐν Βενετίᾳ δρασάντων Ἑλλήνων κωδικογράφων. Πρὸς τοῦτο ἤρχισε μετὰ ζήλου, ἐπιμελείας καὶ μεθόδου τὴν συγκέντρωσιν ὕλικου ἐκ παντοίων, ἐκδεδομένων καὶ ἀρχαιῶν, πηγῶν. Ἀπεδελτίωσε κατ' ἀρχὰς βασικὰ βοηθήματα, ὡς τὰ ἔργα τῶν *Vogel - Gardhausen, M. Richard, E. Legrand*, καὶ πολυαριθμοὺς βασικοὺς καταλόγους ἑλληνικῶν χειρογράφων, τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἰδίᾳ βιβλιοθηκῶν. Ἀπεδελτίωσεν ἐπίσης πλήρεις τὰς σειρὰς τῶν κυριωτέρων βυζαντινολογικῶν κ.ἄ. περιοδικῶν, ὡς τῆς «*Byzantinische Zeitschrift*», τοῦ «*Byzantion*», τοῦ «*Scriptorium*», τῶν «*Byzantinisch - Neugriechische Jahrbücher*», τῆς («*Επετηρίδος Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν*»), τῶν («*Ἑλληνικῶν*») κλπ. Ἐκ τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος ἠρεύνησεν τὰ *Registri* 2 - 7, 86, 87, 129, 188, 215 καὶ 219. Σημαντικὰς δὲ ἀνεκδότους πληροφορίας ἀνεῦρεν εἰς τὸ *Archivio Storico Patriarcale* τῆς Βενετίας, ἀναδηφύσας περὶ τοὺς 80 φακέλους. Τὴν ἔρευνάν του συνεχίζει ἤδη αὐτόθι, εἰς τὴν σειρὰν *Actorum et Mandatorum* (1350 - 1490).

Παραλλήλως πρὸς τὴν συλλογὴν ὕλικου διὰ τὴν διατριβὴν του, ὁ κ. Τσελίκας συνέταξεν ἐργασίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Κατάλογος τῶν πατριαρχικῶν γράμμάτων (1546 - 1806) τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας μετὰ συμπληρώσεων καὶ διορθώσεων τῆς ἐκδόσεως I. Βελοῦδου*», ἣτις καὶ δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 10 (1973) τῶν «Θησαυρισμάτων». Συνέταξεν ἐπίσης, πρὸς δημοσίευσιν εἰς ἕτερα περιοδικὰ, τὰ ἀκόλουθα μελετήματα: α) Ἐπίσημα γράμματα Κυπρίων Ἀρχιεπισκόπων ἐκ τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος, β) Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῆς μονῆς Ἀγίων Πάντων Πατρῶν, γ) Ἐγγράφα ἐκ τῆς μονῆς Ἀγίων Πάντων Πατρῶν διὰ τὸ ἐν Ἀχαΐᾳ σιναϊτικὸν μετόχιον τοῦ Ἀγ.

Γεωργίου και δ) Ἀνδρέας Χαλκιοπούλου, ἄγνωστος Πατρῖνος κωδικογράφος (1563).

Ὁ κ. Τσελίκας ἐνεγράφη εἰς τὴν Σχολὴν Παλαιογραφίας, Ἀρχαιονομίας καὶ Διπλωματικῆς καὶ ἤρχισεν ἀπὸ τινος παρακολουθῶν τὰ μαθήματα τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1973 - 74. Τέλος, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ὑπότροφοι τοῦ Ἰνστιτούτου, ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον συγκληθέντος ἐν Βενετίᾳ Β' Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ νὰ παρακολουθήσῃ τὰς ἐργασίας αὐτοῦ· παρηκολούθησε δὲ ἰδίᾳ τὰς περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων ἐν Βενετίᾳ γενομένας ἀνακωφώσεις καὶ συζητήσεις, ἀμεσώτατα σχετιζομένας πρὸς τὸ θέμα τῆς διατριβῆς του. Ἐχομεν πάντα λόγον νὰ προσδοκῶμεν ἀπὸ τὴν μεθοδικὴν ἐρευνητικὴν ἐργασίαν, τὸν ἀγνὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ νέου τούτου ὑπότροφου πλούσια καὶ καρποφόρα ἀποτελέσματα.

ε) Ἡ δ/νὶς Μαρία Κωνσταντουδάκη, ἐλθοῦσα τὴν 11ην Μαΐου ἐπέλεξε, κατόπιν μακρᾶς ἀνταλλαγῆς γνωμῶν μετ' ἐμοῦ, ὡς καὶ μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἱστορικῶν τῆς βυζαντινῆς τέχνης συναδέλφων κ.κ. Μ. Χατζηδάκη καὶ Ν. Δρανόκη, ὡς θέμα τῆς διδακτορικῆς τῆς διατριβῆς τὰς ἰταλικὰς ἐπιδράσεις εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐπιφανοῦς Κρητὸς ζωγράφου Μιχαὴλ Δαμασκηνοῦ. Ἦδη ἐπεδόθη εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ σχετικοῦ εἰκονογραφικοῦ ὕλικου, συνεκέντρωσε δὲ καὶ τὴν ὑπάρχουσαν συναφῆ, ἑλληνικὴν καὶ ξένην, βιβλιογραφίαν, ἐργασθεῖσα εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ Ἰδρύματος Cini καὶ τοῦ Μουσείου Correr. Ἰδιαιτέρως ἀπησχόλησεν αὐτὴν ἡ μελέτη τῆς ἰταλικῆς καὶ δὴ τῆς βενετικῆς τέχνης τῶν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰώνων. Ἦδη ἐπεσκέφη τὰ Μουσεία καὶ τὰς ἐκκλησίας τῆς Παδούης, τῆς Βερώνης, τῆς Ραβέννης, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Ρώμης. Αἱ ἔρευναί τῆς πρὸς ἀνίχνευσιν ἔργων Ἰταλῶν ζωγράφων ἀσκησάντων ἐπίδρασιν εἰς τὴν τέχνην τοῦ Δαμασκηνοῦ συνεχίζονται.

Ἐπιδοθεῖσα ἐξ ἄλλου, τῇ ὑποδείξει μου, εἰς συστηματικὰς καὶ ἐπιμόνονας ἐρένας τῆς εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας συλλογῆς τῶν νοταρίων τῆς Κρήτης καὶ διεξελθοῦσα φύλλον πρὸς φύλλον ἐπὶ συναπτὸν ἐξάμηνον 50 περίπου κατάστιχα ἰσαριθμῶν νοταρίων, συνεκέντρωσεν ἤδη ὑπεροδοῦντα ὀνόματα ζωγράφων τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις περίπου εἶναι παντελῶς ἄγνωστοι. Ὑπολείπεται ἡ ἀναδίφησις δεκάδος εἰσέτι νοταρίων, διὰ τὰ ὀλοκληρωθῆ ἢ ἔρευνα καὶ τὰ συνταχθῆ ἀκολούθως μελέτημα, τὸ ὅποῖον θὰ καταχωρισθῆ εἰς τὰ «Θησαυρίσματα» καὶ θὰ συμπληρώσῃ οὕτω τὸ μεταξὺ τῶν αὐτόθι δημοσιευθεισῶν ἐργασιῶν τῶν Μ. Cattapan καὶ Ἀθ. Παλιούρα χρονικὸν κενόν. Ἡ δ/νὶς Κωνσταντουδάκη συνεκέντρωσεν ἐπίσης ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐνδιαφέροντα ἔγγραφα περὶ ζωγραφικῶν ἔργων καὶ κυρίως εἰκόνων τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἐν Κρήτῃ, ἅτινα θὰ παρουσιασθοῦν εἰς ἕτερον μελέτημα. Ἀλλὰ καὶ τὸ θέμα τῆς ἀπεικόνισεως Ἑλλήνων δωρητῶν ἐπὶ εἰκόνων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας ἀπησχόλησεν αὐτὴν καὶ προτίθεται νὰ τὸ ἐρευνήσῃ.

Πλὴν τούτων, ἡ δ/νὶς Κωνσταντουδάκη μετέβη εἰς Τάραντα πρὸς παρακολούθησιν τοῦ ἐκεῖ συγκληθέντος (31 Ὀκτωβρίου - 4 Νοεμβρίου) Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τὸν τίτλον «La Civiltà Rupestre Medioevale nel Mezzogiorno d' Italia». Παρηκολούθησεν ἐπίσης ἐν Βενετίᾳ τὸ XV Corso Internazionale di Alta Cultura τοῦ Ἰδρύματος Cini ὑπὸ τὸν τίτλον «Dal Medioevo al Rinascimento» (Aspetti e Problemi), ὡς καὶ τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ. Τέλος, ἤρχισε παρακολουθοῦσα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Νοεμβρίου τὰ μαθήματα εἰς τὴν Σχολὴν Παλαιογραφίας, Ἀρχαιονομίας καὶ Διπλωματικῆς τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας. Ἡ δ/νὶς Κωνσταντουδάκη διαθέτουσα ἀρίστην κατάρτισιν, γλωσσομάθειαν καὶ οὐδύ-

νοιαν και εργατικότητα οὐ τὴν τυχοῦσαν, εἶναι ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν νέων ἐρευνητῶν, οἱ ὁποῖοι παρέχουν τὰς καλύτερας ἐλπίδας.

ς) Ἡ δ/νὶς Μαρία Καζανάκη, ἣτις ἀφίκετο τὴν 1ην Νοεμβρίου, ἀνέλαβε καὶ αὕτη τὴν παρασκευὴν διδακτορικῆς διατριβῆς μὲ θέμα τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Κρητὸς ζωγράφου Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου. Ἡδὴ ἤρχισε νὰ ἐνημερώνηται βιβλιογραφικῶς, προτίθεται δὲ νὰ ἐρευνησῆ εἰς τὰ Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας πρὸς ἀνεύρεσιν βιογραφικῶν περὶ αὐτοῦ εἰδήσεων καὶ συγχρόνως νὰ μελετήσῃ τὴν τέχνην τῆς Ἀναγεννήσεως, ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως εἰς τὰ σχέσεις της μετὰ τῆς Κρητικῆς Σχολῆς. Τὸ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς της διάστημα δὲν τῆς ἐπέτρεψεν εἰσέτι ν' ἀναλάβῃ τὴν παρασκευὴν καὶ μικροτέρας εἰδικῆς ἐργασίας. Ἡ δ/νὶς Καζανάκη ἤρχισεν ἐπίσης παρακολουθοῦσα τὰ ἐφετειὰ μαθήματα εἰς τὴν Σχολὴν Παλαιογραφίας, Ἀρχαιονομίας καὶ Διπλωματικῆς.

Ἄς προστεθῆ ἔνταυθα ὅτι ἐκ τῶν παλαιῶν ὑποτρόφων ἐρευνητῶν τοῦ Ἰνστιτούτου ἐπεσκέφθησαν ἐφέτος αὐτὸ καὶ εἰργάσθησαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ὑπὸ παρασκευὴν ἐργασιῶν των ὁ κ. Γεώργιος Πλουμίδης, ἡ κ. Φανὴ Μαυροειδῆ - Πλουμίδη καὶ ὁ κ. Εὐθύμιος Σουλογιάννης.

2) ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΟΙ, ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΑΙ

Καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ Ἰνστιτούτον ἔσχε πολλοὺς φιλοξενουμένους, ἰδίᾳ ἐκτάκτους, Ἕλληνας καὶ ξένους, τῶν ὁποίων διηρκόλυνε τὴν ἔρευναν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπισκέπται αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἴκανοὶ τὸν ἀριθμὸν.

Ι.α) Δι' ἀποφάσεως τῆς Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰνστιτούτου προσεκλήθη, τῇ προτάσει μου, ὡς φιλοξενούμενος ἐπὶ δίμηνον ὁ πρῶν ὑπότροφος ἐρευνητῆς αὐτοῦ κ. Ἀθανάσιος Παλιούρας, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ Τμήματος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀργεῖῳ Γυμνασίου. Ὁ κ. Παλιούρας, ἀποπερατώσας τὴν σύνταξιν τῆς περὶ τοῦ Κρητὸς ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ παρασκευασθείσης διδακτορικῆς διατριβῆς του, ἐτοιμάζεται νὰ καταθέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (μὲ εἰσηγητὴν τὸν καθηγητὴν κ. Νικόλαον Δρανδάκη) πρὸς ἔγκρισιν. Πρὸς συμπλήρωσιν ὠρισμένων βιβλιογραφικῶν κενῶν καὶ τινῶν ἀρχαϊκῶν ἐρευνῶν του καὶ πρὸς ἐνημέρωσίν του ἐπὶ προσφάτων ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων ὁ κ. Παλιούρας ἤρχισεν ἐργαζόμενος συντόμως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του (1 Δεκεμβρίου). ἤρχισεν ἐπίσης μελετῶν τὰ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ψηφιδωτὰ πρὸς παρασκευὴν εἰδικῆς ἐργασίας. Μελέτημά του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ζωγραφικὴ εἰς τὸν Χάνδακα ἀπὸ 1550 - 1600», καρπὸν τῶν ἐν Βενετία ἐρευνῶν του κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1970 - 1971 παραμονὴν του ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ, παρέδωκεν ἤδη πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸν τόμον 10(1973) τῶν «Θησαυρισμάτων». Τέλος, ὁ κ. Παλιούρας ἀνέλαβε προθύμως νὰ ἐργασθῆ πρὸς σύνταξιν τοῦ ἀπὸ ἐτῶν προγραμματισθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου συνοπτικοῦ Ὁδηγοῦ τοῦ Μουσείου αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

β) Δι' ἐτέρας ἀποφάσεως τῆς Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰνστιτούτου ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἐκτάκτως φιλοξενηθεῖσα ἐν αὐτῷ ἀλλοδαπὴ ἐπιστήμων δ/νὶς Brunehilde Imhaus περιελήφθη εἰς τοὺς φιλοξενουμένους τοῦ Ἰνστιτούτου, κατὰ τὸ ἄρθρον 30 τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτοῦ, δι' ἐννέα μῆνας ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1973, παρετάθη δὲ ἡ φιλοξενία της διὰ νέας ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἐν εἰσέτι ἐξάμηνον, ἥτοι μέχρι τῆς 31 Μαρτίου 1974. Ἡ δ/νὶς Imhaus, ἐργασθεῖσα καθ' ὅλον

τὸ ἔτος 1973 ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ, συνέχισε τὴν συλλογὴν ὕλικου πρὸς σύνταξιν τῆς ἤδη ἀναληφθείσης διατριβῆς της περὶ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς δράσεως τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πόλει τῆς Βενετίας ἀπὸ τοῦ 1204 μέχρι τοῦ 1453 ἐν συνεξετάσει μετὰ τῶν ἐν Βενετία Ἀλβανῶν καὶ Δαλματῶν ἀποίκων. Ἡ δ/νις Imhaus ἀπεδελτίωσεν ἐκ τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας πάσας τὰς σφωζομένας πηγὰς, ἤτοι τὰς σειρὰς τοῦ *Maggior Consiglio*, τοῦ *Senato (Misti, Terra καὶ Mar)*, τῶν *Mesti del Consiglio dei Dieci*, τοῦ *Notatorio del Collegio*, τῶν *Raspe*, τῆς *Avogaria di Comun* (ἐνθα ἀνεῦρε λίαν ἐνδιαφέρον ὕλικόν), τῶν *Grazie*, τῶν *Signori di Notte al Criminal*, ὡς καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα τῆς *Cancellaria Inferiore*, ἣτις ἀπεδείχθη ἡ πλουσιωτέρα εἰς ὕλικὸν σειρὰ. Ἡ δ/νις Imhaus δὲν παρέλευσε τὴν μελέτην καὶ τῶν ἀφηγηματικῶν πηγῶν, ἤτοι τῶν Βενετῶν χρονογράφων (*Sanudo, Barbaro, Caroldo, Dolfon, Morosini, Trevisan, Zancaruolo*), ἐξ ὧν ὅμως ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξε πενιχρά. Ὑπολείπεται νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐρεῦνας της εἰς τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα. Ἡδὴ ἐξεπόνησε τὸ διάγραμμα τῆς ἐργασίας της, τὴν ὁποίαν διήρρασεν εἰς τρία μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον ἐξετάζονται τὰ αἷτια τῆς εἰς Βενετίαν μεταναστεύσεως τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ δεύτερον τὰ προβλήματα τῆς ἐγκαταστάσεώς των ἐν Βενετία καὶ ἡ δραστηριότης των εἰς διαφόρους τομεῖς, εἰς δὲ τὸ τρίτον μελετᾶται ἡ ἔνταξις καὶ προσαρμογὴ των εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον τῆς Βενετίας καὶ ἡ στάσις τῆς Γαληνοτάτης ἀπέναντί των.

Πλὴν τῆς κυρίας ταύτης ἐργασίας της, ἡ δ/νις Imhaus, τῆς ὁποίας μικρὸν μελέτημα ὑπὸ τὸν τίτλον «*Les Maisons de la Commune dans le District de Candie au XIVe Siècle*» δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 10(1973) τῶν «Θησαυρισμάτων», παρασκευάζει καὶ δευτέρον συμπληρωματικὸν μελέτημα περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ τῇ βάσει νέου προσφάτως εὐρεθέντος ἀρχαίου ὕλικου. Τέλος, ἡ δ/νις Imhaus παρηκολούθησε καὶ αὕτη τὸ ἐν Βενετία συγκληθὲν τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον Β' Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ, ὡς καὶ τὸν κύκλον τῶν μαθημάτων με θέμα «Ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα εἰς τὴν Ἀναγέννησιν» τοῦ Ἰδρύματος *Giorgio Cini*. Θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι λίαν προσεχῶς θ' ἀποπερατώσῃ αἰσίως τὴν μεγάλην ἐργασίαν της, τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἤδη συντάσσουσα κεφάλαιά τινα καὶ ἡ ὁποία προβλέπεται ἱκανῶς ἐνδιαφέρονσα.

II. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τακτικῶν φιλοξενουμένων, ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ ἐφέτος ὑφ' ἡμῶν καὶ ξένοι ἐπιστήμονες, τῶν ὁποίων αἱ ἔρευνα συνδέονται πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ εἰς τοὺς ὁποίους παρεσχέθη διὰ τοῦτο φιλοξενία ὀλίγων ἡμερῶν ἄνευ ἀποζημιώσεως. Οὔτοι ὑπῆρξαν : α) Ἡ κ. *Anika Skovran*, διευθύντρια τοῦ Μουσείου τοιχογραφιῶν τοῦ Βελιγραδίου καὶ β) ὁ κ. *A.L. Vincent*, ἀμφότεροι στενοὶ φίλοι καὶ συνεργάται ἀπὸ ἐτῶν τοῦ ἡμετέρου Ἰνστιτούτου.

α) Ἡ κ. *Anika Skovran*, παραμείνασα μόνον ἐπὶ ἑβδομάδα (28 Ἰουνίου - 5 Ἰουλίου), συνεβουλεύθη τὰ ἐσχάτως ἐκδοθέντα περὶ βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς τέχνης δημοσιεύματα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περὶ ζωγραφικῶν ἔργων τῆς Κρητικῆς Σχολῆς ἐν Γιουγκοσλαβία ἀνακωνώσεώς της, ἣτις πρόκειται νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰ Πρακτικά τοῦ Γ' Διεθνoῦς Κρητολογικoῦ Συνεδρίου. Ἡ κ. *Skovran* ὑπεσχέθη ἐκ νέου συνεργασίαν της εἰς τὰ «Θησαυρίσματα».

β) Ὁ κ. *A.L. Vincent*, ὅστις ἐξελέγη προσφάτως καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ ἐν *Sydney* τῆς Αὐστραλίας Πανεπιστημίου, καὶ ὅστις διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος περιοδικoῦ δελτίου («*Μαντατοφόρος*») προσφέρει διεθνῶς πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὰς νεοελληνικὰς σπουδὰς, παρέμεινεν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον μόνον ἐπὶ τετραήμερον (10 - 13 Ὀκτωβρίου), μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Β' Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον παρηκολούθησε. Κατὰ τὸ ὀλιγόημερον τοῦτο διάστημα ἐνημερώθη ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων ἀναφε-

ρομένων εις τὴν νεοελληνικὴν λογοτεχνίαν καὶ συνεζήτησε μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου προβλήματα τοῦ κειμένου τῆς κρητικῆς κωμωδίας «Φορτουνάτος», τῆς ὁποίας ἔχει ἐτοιμὴν τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν.

III. Παρὰλλήλως πρὸς τοὺς ξένους ἐπιστήμονας, εἰς τὸ Ἰνστιτούτον ἐφιλοξενήθησαν καὶ Ἕλληνες μελετηταί, ἐλθόντες ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας δι' ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας εἰς Βενετίαν. Οὗτοι ἦσαν : α) Ὁ κ. Εὐάγγελος Λουῖζος, λόγιος καὶ ἐκδότης ἐπιστημονικῶν βιβλίων περὶ Κύπρον, β) ὁ κ. Κωνσταντῖνος Τρυπάνης, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου καὶ ἀνεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, γ) ἡ δ/νίς Χρυσάνθη Μαλτέζου, διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ συνεργάτις τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν, δ) ὁ κ. Δικαῖος Βαγιακάκος, διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ε) ἡ κ. Ἑλλη Σισιλιάνου - Γιωτοπούλου, καθηγήτρια φιλόλογος, ς) ὁ κ. Ἰωάννης Ἀναστασίου, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ζ) ὁ κ. Σπ. Εὐαγγελῆτος, φιλόλογος καὶ σκηνοθέτης.

α) Ὁ κ. Εὐάγγελος Λουῖζος, ἐργασθεὶς ἐπὶ ἑβδομάδα (11 - 17 Ἀπριλίου), συνεζήτησε μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου τὰ προβλήματα τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπανεκδόσεως πάντων τῶν περὶ Κύπρον πολλαχῶς κατεσπαρμένων δημοσιευμάτων τοῦ Γάλλου ἱστορικοῦ Mas - Latrie καὶ προέβη εἰς διαφόρους βιβλιογραφικὰς ἀναζητήσεις.

β) Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Τρυπάνης, παραμείνας ἐπὶ πενθήμερον (5 - 9 Αὐγούστου), συνεργάσθη μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν προγραμματισθεῖσαν κριτικὴν ἔκδοσιν δημῶδους στιχογραφίματος περὶ τοῦ πολέμου τῆς Κύπρου καὶ τῆς ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου μέχρι τῆς μετὰ τῶν Τούρκων συνθηκολογήσεως τῆς Βενετίας (1570 - 1573), περιεχομένου εἰς ἑλληνικὸν κώδικα τῆς βιβλιοθήκης Th. Phillipps ἀγορασθέντα τὸ 1972 ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἡ συνεργασία αὕτη πρόκειται νὰ συνεχισθῇ, θὰ χρησιμοποιοθῇ δὲ κατὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ ἕτερος (συναϊτικὸς) κώδιξ περιέχων παραλλαγὴν τοῦ αὐτοῦ κειμένου, ἀνακαλυφθεὶς πρὸ ἐτῶν καὶ ἀντιγραφεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης λογίου ἀρχιμανδρίτου κ. Θεοδώρου Τζεδάκη.

γ) Ἡ δ/νίς Χρυσάνθη Μαλτέζου, παραμείνασα ἐπὶ δύο ἑβδομάδας (26 Σεπτεμβρίου - 11 Ὀκτωβρίου), παρηκολούθησεν ἀφ' ἑνὸς τὰς ἐργασίας τοῦ Β' Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰργάσθη εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας καὶ τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος πρὸς συμπλήρωσιν διαφορῶν ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν τῆς καὶ δὴ πρὸς ἀποπεράτωσιν μελέτης τῆς περὶ ἀγνώστου εἰκόνας τοῦ Ἑμμανουήλ Τζάνε (1661) καὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀφιερωτοῦ αὐτῆς Κρητὸς Ἰωάννου Μεγγάνου, ἥτις καὶ δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 10(1973) τῶν «Θησαυρισμάτων».

δ) Ὁ κ. Δικαῖος Βαγιακάκος, μετὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ προαναφερθέντος συνεδρίου, παρέμεινεν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον ἐπὶ πενθήμερον (7 - 11 Ὀκτωβρίου) καὶ ἐμελέτησε τὰ Μητρώα τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας (Reg. 129,130,134 καὶ 225), ὡς καὶ ἕτερα κατὰστιχα πρὸς συγκέντρωσιν ὕλικου περὶ προσώπων καὶ ἐπωνύμων ἐκ Μάνης.

ε) Ἡ κ. Ἑλλη Σισιλιάνου - Γιωτοπούλου, παραμείνασα ἐπὶ ὀκταήμερον (19 - 27 Ὀκτωβρίου), εἰργάσθη εἰς τὴν Μαρζιανὴν Βιβλιοθήκην, τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Βενετικοῦ Κράτους καὶ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος πρὸς συλλογὴν ὕλικου περὶ τοῦ γνωστοῦ Κερκυραίου λογίου Ἀντωνίου Ἐπάρχου, περὶ τοῦ ὁποίου παρασκευάζει ἀπὸ ἐτῶν εἰδικὴν μονογραφίαν.

ς) Ὁ κ. Ἰωάννης Ἀναστασίου, παραμείνας μόνον ἐπὶ δὴήμερον (1 - 2 Δεκεμβρίου), συνε-

ζήτησε μετά τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου τὰ προβλήματα τοῦ καταρτισμοῦ γενικοῦ ἐδρετηρίου τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θέματος περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ τελευταῖος εἶχε ἀπὸ ἐτῶν συγκεντρώσει πλούσιον ὑλικόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κ. Ἀναστασίου, διὰ νὰ τὸ χρησιμοποίησῃ εἰς τὸ ὑπὸ παρασκευὴν ἔργον του.

ζ) Ὁ κ. Σπ. Εὐαγγελᾶτος, καὶ ἄλλοτε ἐπανεπιλημμένως ἐργασθεὶς εἰς τὸ Ἰνστιτούτον, παρέμεινεν ἐν αὐτῷ ἐπὶ ὀκταήμερον (9 - 17 Δεκεμβρίου) πρὸς συνέχισιν τῶν ἐρευνῶν του περὶ τοῦ Κρητὸς ποιητοῦ Γεωργίου Χορτάτη. Ἐργασθεὶς εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, εἶχε τὴν τύχην ν' ἀνακαλύψῃ ὀλόκληρον φάκελον δικαστικῆς ὑποθέσεως καὶ παραπόνων πρὸς τοὺς Συνδίκους τῆς Ἀνατολῆς G. Garzoni καὶ Z. Gritti (1582 - 83) τῶν κληρονόμων τοῦ Ἰωάννου Χορτάτη, ἥτοι τῶν υἱῶν του Γεωργίου καὶ Ἀνδρέου. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα προσφέρουν νέα ἐνδιαφέροντα βιογραφικὰ στοιχεῖα συμπληροῦντα προηγουμένην μελέτην τοῦ κ. Εὐαγγελᾶτου ὑπὸ τὸν τίτλον «Γεώργιος Ἰωάννη Χορτάτης (c. 1545 - 1610)» δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν τόμον 7 (1970) τῶν «Θησαυρισμάτων». Ὅταν ὁ κ. Εὐαγγελᾶτος ὀλοκληρώσῃ τὴν ἔρευνάν του καὶ μελετήσῃ τὰ νέα στοιχεῖα, προτίθεται νὰ παρασκευάσῃ νέον μελέτημα διὰ τὰ «Θησαυρίσματα».

IV. Πιστὸς πάντοτε συνεργάτης τοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ κ. Ἰωάννης Σκουλᾶς ἦλθε καὶ ἐφέτος δις εἰς τὴν Βενετίαν ἰδίαις δαπάναις, ἐργάσθη ἐθελοντικῶς εἰς διάφορα θέματα καὶ δὴ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν προλεγομένων τῆς ἐκδόσεως τῶν Βιβλίων Γάμων (1598 - 1815) τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου.

V. Δὲν ὑπῆρξαν ὀλιγώτεροι τῶν προηγουμένων ἐτῶν οἱ ἐπισκέπται τοῦ Ἰνστιτούτου, Ἑλληνας καὶ ἄλλοδαποί, οἵτινες ἐνδιεφέρθησαν νὰ ἴδουν τὰς συλλογὰς του, τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν βιβλιοθήκην του καὶ νὰ πληροφορηθοῦν περὶ τοῦ ἔργου του. Ἐξ αὐτῶν ἄς ἀναφερθοῦν ἐνταῦθα ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης, οἱ πανεπιστημιακοὶ καθηγηταὶ κ.κ. Ivan Dujčev, Κωνσταντῖνος Μπόνης, Manlio Cortelazzo, Mario Vitti, Antonio Carile, ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου κ. Σόλων Κυδωνιάτης, ὁ γενικὸς διευθυντὴς γραμμῶν, τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τῆς Προεδρίας τῆς ἰταλικῆς Κυβερνήσεως κ. Renato Giancola, ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Ἰταλίας κ. Antonino Lombardo, ὁ Ἑλβετὸς νεοελληνιστὴς κ. Bertrand Bouvier, ἡ ἐπιμελήτρια τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων δ/νίς Maria - Louise Concasty, ἡ ἐπιμελήτρια τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Leyden κ. Marie - Anne Lindenburg, ὁ συγγραφεὺς κ. Ἀλέξανδρος Ἐμπειρικὸς - Κομμουνδοῦρος, ὁ κριτικὸς κ. Ἀνδρέας Καραντώνης, ὁ πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν στρατηγὸς κ. Ἀχιλλεὺς Τάγαρης, οἱ γνωστοὶ βιβλιόφιλοι κ.κ. κόμης R. De Simony, Γεώργιος Λαδᾶς καὶ Δημήτριος Μαραγκός, ὁ ἀρχιμανδριτὴς καὶ συγγραφεὺς κ. Ἀνθίμος Ρούσας, ὁ ἱστορικὸς καὶ λαογράφος κ. Ν. Μηλιώρης, ὁ φιλόστωρ συλλέκτης κ. Δημήτριος Κονδύλης, ὁ ἔφορος τῶν Γραφείων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Γιόκαρης καὶ ὁ λόγιος τυπογράφος τοῦ Ἰνστιτούτου κ. Μηνᾶς Μυρτίδης.

Τὸ Ἰνστιτούτον ἐτιμήθη καὶ διὰ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ τῆς Ἰταλίας Γερουσιαστοῦ κ. Giulio Andreotti.

3) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κατὰ τὸ 1973 ἐξεδόθη ὁ τόμος 9 (1972) τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου «Θησαυρίσματα», ἐκ σελίδων 350 καὶ 27 ὀλοσελίδων πινάκων, ὀγκωδέστερος πάντων τῶν προηγουμένων καὶ με ἐνδιαφερούσας συνεργασίας Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων. Ἐξεδόθη ἐπίσης τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 δημο-

σίευμα τῆς «Βιβλιοθήκης» τοῦ Ἰνστιτούτου, ἦτοι τὸ ἔργον τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Β. Τατάκη («Γεράσιμος Βλάχος ὁ Κρησ (1605/1607 - 1685) φιλόσοφος, θεολόγος, φιλόλογος»), ἐκ σελίδων 164 καὶ τριῶν πινάκων ἐκτὸς κειμένου.

ὑπὸ ἐκτύπωσιν εὐρίσκεται ὁ τόμος 10 (1973) τῶν «Θησαυρισμάτων», ὅστις θὰ κυκλοφορήσῃ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1974 καὶ θὰ περιέχῃ περὶ τὰς 350 σελίδας καὶ πολυαριθμούς ὁλοσελίδους πίνακας. Συνεχίζεται ἐπίσης ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 δημοσιεύματος τῆς «Βιβλιοθήκης» τοῦ Ἰνστιτούτου, ἦτοι τοῦ τόμου «Μνημόσυρον Σοφίας Ἀντωνιάδη», ὁ ὁποῖος ἐλπίζομεν ὅτι θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ 1974.

Περὶ τοῦ ἐκτυπωθέντος καταλόγου τῆς Ἐκθέσεως τῶν ἐν Βενετία ἐκδοθέντων ἑλληνικῶν βιβλίων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου θὰ διαλάβωμεν κατωτέρω, εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον (παράγρ. γ) τῆς παρουσίας.

Κατὰ τὸ 1973 ἐτύχομεν διὰ δευτέραν φοράν χορηγίας διὰ τὰς ἐκδόσεις μας ἐκ δρχ. 100.000 ἐκ μέρους τοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὸ ὅποσον ὀφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἰδιαίτηραν εὐγνωμοσύνην μας.

Σημειοῦμεν μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι ἡ ἀνοδικὴ πορεία πωλήσεως τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰνστιτούτου συνεχίζεται.

4) ΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ, ΑΡΧΕΙΩΝ, ΕΙΚΟΝΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ. — ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΕΤΗΡΙΩΝ. — ΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΚΕΙΜΗΛΙΑ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ

α) Βιβλιοθήκη.—Ἡ δελτιογράφησις καὶ ταξινομήσις τῶν νέων προσκτημάτων τῆς βιβλιοθήκης ἐξησφαλίσθη καὶ ἐφέτος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ὑποτρόφου ἐρευνητριας κ. Ἀρτέμιδος Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ, ἐλλείπει μονίμου βιβλιοθηκαρίου. Τὰ βιβλία, ἰδίᾳ δὲ τὰ περιοδικά, ἠραιώθησαν ἐκ νέου, ἐπεκταθέντα εἰς κενὸς χώρους τῶν πέρυσιν ἀγορασθειῶν μεταλλικῶν βιβλιοθηκῶν.

β) Χειρόγραφοι (φιλολογικοὶ) κώδικες.—Κατόπιν ἡμετέρας ἀδείας, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Φαρμακευτικῆς Ἐταιρείας Sandoz ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 κώδικος τοῦ Ἰνστιτούτου, περιέχοντος τὰς ἐγχρόμους μικρογραφίας τοῦ μυθιστολήματος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τέσσαρα τευχίδια in - folio περιέχοντα ἀνὰ μίαν ἐκ τῶν μικρογραφιῶν τούτων ἐν φωτοτυπία καὶ μεγεθύνσει, μετ' εἰσαγωγικοῦ σημειώματος τοῦ ἐκδότου καὶ μελετητοῦ αὐτῶν Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Α. Ξυγγοπούλου καὶ μετ' ἐπεξηγηματικῶν σχολίων τῆς ἀρχαιολόγου κ. Μαρίας Α. Γαβρίλη. Ὁ σκοπὸς τῶν τευχιδίων εἶναι βεβαίως διαφημιστικὸς, ἀλλ' ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν εἶναι καλαίσθητος καὶ συμβάλλει εἰς τὴν προβολὴν τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τοῦ Ἰνστιτούτου.

γ) Ἐπίσημα πατριαρχικὰ γράμματα.—Ἡ σύνταξις τοῦ καταλόγου τῶν ἐπισήμων πατριαρχικῶν γραμμάτων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου, ἦτις εἶχεν ἀναληφθῆ ὑπ' ἐμοῦ καὶ προχωρήσει σημαντικῶς, ἀπεπερατώθη ἐφέτος διὰ τοῦ νέου ὑποτρόφου κ. Ἀγαμέμνονος Τσελίκα, ὅστις καὶ δημοσιεύει τὸν κατάλογον τοῦτον, περιλαμβάνοντα ἐν ὅλῳ 54 γράμματα, ἦτοι 13 ἐκδοθέντα ὑπὸ Ι. Βελούδου, 40 ἐκδοθέντα ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἐν ἀνέκδοτον προσφάτως ἀνευρεθέν. Ὁ κατάλογος παρέχει καὶ περιλήψεις ἐκάστου γράμματος, ὡς καὶ ἀποκαταστάσεις ἐσφαλμένων ἀναγνώσεων τῆς ἐκδόσεως Βελούδου.

δ) Ἀρχεῖα.—Πλὴν τῶν ἐν τόμῳ 9 (1972) τῶν «Θησαυρισμάτων» ἐκδοθέντων ἡ χρησιμοποιηθέντων ἐγγράφων τοῦ Παλαιῦ Ἀρχείου τοῦ Ἰνστιτούτου ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ ἐργασθέν-

των έρευνητῶν Ἐ. Καραθανάση, Γ. Σ. Πλουμίδη καὶ Μ. Ι. Μανούσακα, ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου τοῦτου ἐχρησιμοποιήθησαν προσφάτως καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας τῶν Δημ. Γκόφα, Paul Canart καὶ Μ. Ι. Μανούσακα. Ἡ ἔλλειψις πάντως εἰδικοῦ ἀρχειονόμου ὑπαλλήλου πρὸς συστηματικὴν ταξιτόμησιν τῶν ἀρχείων τοῦ Ἰνστιτούτου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι αἰσθητή.

ε) Μοῦσεῖον καὶ εἰκόνας. Τὸ δεῦτερον ἐκ τῶν τριῶν σοβαρῶν προβλημάτων τοῦ Μουσείου τῶν εἰκόνων (τὸ πρῶτον ἐλύθη ἤδη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος), ἦτοι τὸ τῆς συνεχοῦς παρακολουθήσεως τῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ τὸ τοῦ καθαρισμοῦ, τῆς συντηρήσεως τῆς στερεώσεως καὶ τῆς ἐπισκευῆς των ὑπὸ ὑπευθύνου εἰδικοῦ, ἐλύθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν διὰ τῆς προσλήψεως εἰδικευμένου εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην προσώπου, τῆς κ. Eileen Maitland, ἣτις, πλὴν τῶν σοβαρῶν αὐτῆς σπουδῶν ἐν Λονδίῳ, διαθέτει καὶ ἱκανὴν πείραν καὶ μεγάλην ἐπιδεξιότητα. Ἡ κ. Maitland, ἐγκατασταθεῖσα ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ, εἰς δωμάτιον τοῦ τρίτου ὀρόφου εἰδικῶς διασκευασθὲν εἰς ἐργαστήριον, ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον τῆς, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν ὅτι θὰ συνεχισθῇ τοῦλάχιστον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Μέχρι τοῦδε ἐκαθάρισεν, ἐστερέωσε καὶ ἀνεκαίνισε τὰς εἰκόνας ὑπ' ἀριθ. μητρώου 6,9,16,17,32,84,100, 159 καὶ 178. Ἐν συνεχείᾳ θ' ἀσχοληθῇ κατὰ προτεραιότητα μετὰ τὰς εἰκόνας ἐκεῖνας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπισκευὴ εἶναι περισσότερον ἐπείγουσα. Ἐλπίζομεν λίαν προσεχῶς νὰ ἐπιλύσωμεν καὶ τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον σοβαρὸν πρόβλημα τοῦ Μουσείου, ἦτοι τὸ τῆς ἐγκαταστάσεως κλιματισμοῦ εἰς τὸν χῶρον αὐτοῦ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Μουσείου ἀνῆλθεν ἐφέτος εἰς 1710 ἔναντι 1621 τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἦτοι ἐξακολουθεῖ αὐξανόμενος ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

Αἱ ὁμαδικαὶ ἐπισκέψεις τελειοφοίτων ἐκδρομῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν καθηγητῶν αὐτῶν ἐπικινήθησαν ἐφέτος. Τοιοῦτοτρόπως, τὴν 7ην Ἰουλίου ἐδέχθημεν τοὺς τελειοφοίτους τῆς Βιομηχανικῆς Σχολῆς Πειραιῶς ὑπὸ τὸν κοσμήτορα αὐτῆς κ. Κλαύδιον Μπανταλούκαν καὶ τοὺς καθηγητὰς κ.κ. Θ. Γκαμαλέτσον καὶ Ἀν. Σούγιαννην. Τὴν 19ην Ἰουλίου ἐδέχθημεν τοὺς τελειοφοίτους τῆς Σ.Ε.Α.Ε.Τ.Ε., ὑπὸ τὸν καθηγητὴν κ. Παναγ. Γεωργούσην, καὶ τοὺς τελειοφοίτους τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, ὑπὸ τὸν κοσμήτορα κ. Στέφ. Παπαδόπουλον καὶ τοὺς καθηγητὰς κ.κ. Ἀλ. Πέτσαν καὶ Ζαχ. Τσιρπανλῆν. Τέλος, τὴν 20ὴν Ἰουλίου ἐδέχθημεν κλιμάκιον τελειοφοίτων τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὑπὸ τοὺς καθηγητὰς κ.κ. Δημ. Κανατσούλην καὶ Θεόδ. Σαρκιάκην. Μὲ πολλὴν χαρὰν ἐδέχθημεν καὶ ἐξεναγήσαμεν εἰς τὸ Μοῦσεῖον, τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ τοὺς χώρους τοῦ Ἰνστιτούτου τοὺς ἐπισκέπτας μας.

Ἡ κίνησις τῆς πωλήσεως τῶν πέρυσιν ἐκτυπωθέντων ἐγχρῶμων δελταρίων τῶν εἰκόνων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου, τόσον ἐν Ἑλλάδι ὅσον καὶ ἐν Βενετίᾳ, βαίνει ἱκανοποιητικῶς. Τὰ δελτάρια εἶναι ἐκτεθειμένα ἐν τῷ Μουσείῳ, εἰς τὰς προθήκας εἰδικῶς κατασκευασθέντος ἐπίπλου.

Ἡ προπαρασκευὴ τοῦ νέου μικροῦ Ὁδηγοῦ τοῦ Μουσείου προχωρεῖ λίαν ἱκανοποιητικῶς, χάρις εἰς τὴν συνεργασίαν τοῦ φιλοξενουμένου τοῦ Ἰνστιτούτου κ. Ἀθανασίου Παλιούρα.

ς) Φωτογραφικὸν Ἀρχεῖον. Εἰς τὸ φωτογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰσῆχθησαν ἐφέτος νέα μικροταινία (= Μ 66 - 68) καὶ νέα φωτογραφία (= Φ 255 - 327) ἐξ ἐγγράφων, χειρογράφων καὶ ἔργων τέχνης. Αἱ φωτογραφίαι, ληφθεῖσαι ἐκ τοῦ ἐν Νεαπόλει ἐλληνορθόδοξου ναοῦ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἔχουν ὡς ἀντικείμενον τὰς ἐν αὐτῷ μεταβυζαντινὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας μετέβη καὶ ἐμελέτησεν εἰδικῶς ὁ συνεργάτης ἡμῶν κ. Alberto Rizzi, ὅστις καὶ παρασκευάζει εἰδικὴν ἐργασίαν διὰ τὸν προσεχῆ τόμον τῶν «Θησαυρισμάτων».

ζ) *Λιβόρνο*. Κατ' επιθυμίαν ἐκφρασθεΐσαν και ὑπὸ τῆς ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, προέβημεν ἤδη εἰς διαβήματα πρὸς ἐξασφάλισιν εἰδικῆς ἐκτάκτου ἐπιχορηγήσεως διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς στέγης τοῦ ἐν τῷ ἐν Λιβόρνῳ ἑλληνικῷ κοιμητηρίῳ ἱεροῦ ναοῦ καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὰ διαβήματα ταῦτα θὰ τελεσφορήσουν. Ἐξ ἄλλου ἐξεπονήσαμεν πρόγραμμα συστηματικῆς φωτογραφίσεως καὶ ἐπιστημονικῆς περιγραφῆς τῶν ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τούτῳ ἀξιολόγων γλυπτῶν ἐπιθυμίων μνημείων ἐπιφανῶν ἑλληνικῶν προσωποποιήτων καὶ οἰκογενειῶν. Αἱ φωτογραφίαι καὶ περιγραφαὶ αὗται θὰ εἶναι ἀναγκαῖαι καὶ διὰ τὸ ὅφ' ἡμῶν ἀπὸ ἐτῶν παρασκευασθῆν περι τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ κοιμητηρίου ἔργον, τὸ ὅποιον ἐλπίζομεν νὰ ἐκτυπώσωμεν εὐθὺς ὡς ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην.

5) ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Κατὰ τὸ 1973 εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ἰνστιτούτου 410 νέα βιβλία ἢ τεύχη (ἀριθ. εἰσαγ. 3701 - 4111), προελθόντα ἐξ ἀγορᾶς, δωρεῶν ἢ ἀνταλλαγῶν. Πρὸς ἀγορὰν βιβλίων διετέθη ἐφέτος τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν 2.000.000 περίπου λιρῶν Ἰταλίας. Ἀδυνατοῦντες ν' ἀπευθύνωμεν καὶ ἐντεῦθεν εὐχαριστίας πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν πολλῶν δωρητῶν, σημειοῦμεν μόνον τὴν Ἑταιρίαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τὸ ἐν Λευκωσίᾳ Κέντρον Ἐπιστημονικῶν Ἑρευνῶν, τοὺς κ.κ. Α. Ὁρλάνδον, Γρηγ. Κασιμάτην, G. Fedalto, Στέφ. Καββάδαν, Δικ. Βαγιακάκον, Γ. Πλουμίδην καὶ τὴν δ/δα Χρύσαν Μαλτέζου. Θὰ ἠυχόμεθα πάντως ὅπως, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μεγάλων εἰσέτι κενῶν τῆς βιβλιοθήκης μας, ἐπιτύχωμεν τὴν ἀνάλογον χορηγίαν ἢ δωρεάν τὴν ὅποιαν ἐπικαλούμεθα ἐπιμόνως καὶ ἀναμένομεν ἀπὸ μακροῦ.

6) ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ

Τὴν 19ην Ἀπριλίου, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν γενικῶν συνελεύσεων τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος, διωργανώσαμεν διάλεξιν τοῦ κ. Fransis R. Walton, διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Γενναδείου Βιβλιοθήκης καὶ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου, μὲ θέμα «Τὸ ἑλληνικὸν βιβλίον καὶ τὸ βιβλίον ἐν Ἑλλάδι». Ἡ διάλεξις, συνοδευθεῖσα ὑπὸ ἐγχρώμων προβολῶν, ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν.

7) ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν τάξιν ἀναγράφομεν κατωτέρω τὰ ὀνόματα τῶν πολυαρίθμων μελετητῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων, οἵτινες ἢ ἀπηυθύνθησαν εἰς ἡμᾶς δι' ἀλληλογραφίας ἢ ἦλθον καὶ εἰργάσθησαν ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ πρὸς συλλογὴν στοιχείων ἐπὶ ἀπασχολούτων αὐτοὺς ἐπιστημονικῶν ζητημάτων.

Δι' ἀλληλογραφίας παρεσχέθησαν πληροφoρῖαι εἰς τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Γεώργιον Μαριδάκην (Ἀθήναι) περὶ τῆς εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας (φάκ. 212 τοῦ Ἀρχείου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετοῦ Βαΐλου) διαθήκης τοῦ ἐκ Σίφνου Πετρούκη Ρόζα (1662), τῆς ὁποίας ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπίαν, εἰς τὸν πρέσβην κ. Ἀγγελον Βλάχον περὶ τοῦ κώδικος Marc. Gr. 474, περιεχοτος ἐν ἄλλοις καὶ τὴν «Εἰρήνην» τοῦ Ἀριστοφάνους, τῆς ὁποίας ἀπεστείλαμεν καὶ μικροταινίαν, εἰς τὴν κ. Λουκίαν Δροῦλια (Ἀθήναι) περὶ ἄρθρου διὰ τὴν ἐν Τεργεστή Ἑλληνικῇ Κοινότητι περιεχομένου εἰς τὸ περιοδικὸν «Archeografo Triestino», τοῦ ὁποίου ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπίαν, εἰς τὸν κ. Γεώργιον Ἀλισανδράτον (Ἀθήναι) περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀρχείου τοῦ μητροπολίτου Σωφρονίου Κουτούβαλη, τοῦ ἀποκειμένου ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἰνστιτούτῳ (φάκ. 394 - 430),

εἰς τὸ Κέντρον Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν (Ἀθήναι) περὶ δημοσιευμάτων τοῦ Ἰωάννου Ρωμανοῦ καὶ τοῦ Cesare Aug. Levi διὰ τὰ κερκυραϊκὰ ἀρχεῖα, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν ἀντίγραφα καὶ φωτοτυπίας, εἰς τὸν κ. Δημήτριον Φλάμπουραν (Ἀθήναι) περὶ μελέτης τοῦ Silvio Ferri διὰ τὴν σχέσιν τῆς «Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ» πρὸς τὸ γνωστὸν ἔργον τοῦ Feo Belcari, τῆς ὁποίας ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπίαν, εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Βασ. Κυριαζόπουλον (Θεσσαλονίκη) περὶ διαφόρων χαρτῶν καὶ περιγραφῶν τῆς νήσου Μυκόνου ἐκ χειρογράφων τοῦ Μουσείου Correr (Cicogna 3047 - 3049), τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ φωτογραφίας, εἰς τὸν κ. Δημ. Καμπασακάλην (Μελισσοχώρι Θεσσαλονίκης) περὶ τῆς εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Δαλματίας Μακεδόνα Βενέδικτον Κράλιεβιτς ἀναφερομένης βιβλιογραφίας, εἰς τὸν κ. Στυλ. Ἀλεξίου (Ἡράκλειον Κρήτης) περὶ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ ἔργου τοῦ Μαρίνου Τζάνε Μπουνιαλιῆ «Διήγησις τοῦ δεινοῦ Κρητικοῦ Πολέμου» (Βενετία, 1681), τοῦ ὁποίου ἀπεστείλαμεν καὶ μικροταινίαν, εἰς τὸν κ. Κωνστ. Χατζηφάττην (Λευκωσία Κύπρου) περὶ ζητημάτων ἀναγνώσεως τῆς ἰταλικῆς διαθήκης τοῦ Κυπρίου ἱερομονάχου Θεοφάνους Λογαρά, τῆς ὁποίας εἶχομεν πέρυσιν ἀποστείλει καὶ φωτοτυπίαν, εἰς τὸν κ. Κυριάκον Χατζηγιάννου (Ἀμμόχωστος Κύπρου) περὶ ἄρθρου τοῦ D. Compretti ἐν «Rivista di Filologia» III (1875), τοῦ ὁποίου ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπίαν, εἰς τὸν κ. David Lachterman (Φλωρεντία) περὶ μελετημάτων διὰ τὸν Μιχαὴλ Ψελλὸν καὶ τὴν βυζαντινὴν φιλοσοφίαν, ὑπαρχόντων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἰνστιτούτου, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπίας, εἰς τὸν κ. Werther Angelini (Ἀγκῶν) περὶ βιβλιογραφίας περὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὸν III αἰῶνα, εἰς τὸν κ. Carlo Grobert (Παβέννα) περὶ τοῦ Ἀλεξανδροῦ πλατωνικοῦ φιλοσόφου Κέλσου καὶ τῶν ἔργων του, εἰς τὴν κ. Ann L. Natanson, ὑπεύθυνον τῶν «Time-Life Books» (Ρώμη) περὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 61 - 64 (φφ. 52^τ - 53^ν) μικρογραφιῶν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 χειρογράφου τοῦ Ἰνστιτούτου, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ ἐγχρώμους φωτογραφίας διὰ τὸ βιβλίον «The Sea Traders» τοῦ κ. Maitland Edey, εἰς τὸν κ. Dante Prestirino (Μεσσήνη - Giardini) περὶ τῆς διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐν Σικελίᾳ Νάξου, ἀποικίας τῶν Χαλκιδέων, βιβλιογραφίας, εἰς τὸν κ. Πέτρον Γ. Κοντογούρην (Μόναχον) περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ἐπωνύμου του καὶ τῆς εἰς τὰς πηγὰς μνείας τῆς οἰκογενείας του, εἰς τὸν κ. A. Sottili (Κολωνία τῆς Γερμανίας) περὶ ἔργου ἀναφερομένου εἰς τοὺς Γατελούζους τῆς Λέσβου, εἰς τὸν κ. Γεώργιον Σπυριδάκην (Παρίσιοι) περὶ ἐρμηνείας χωρίων τῆς κρητικῆς κωμῆδίας «Καζοῦρμπος», εἰς τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον Bordas (Παρίσιοι) περὶ χαλκογραφίας τοῦ G. M. Verneda εἰκονιζούσης τὸν βομβαρδισμόν τοῦ Παρθενῶνος (1687) ὑπὸ Μοροζίνη, τῆς ὁποίας ἀπεστείλαμεν καὶ φωτογραφίαν, εἰς τὸν κ. Τώνην Σπητέρην (Παρίσιοι) περὶ τοῦ κώδικος Marc. Gr. IV, 50 (Coll. 1117), τοῦ ὁποίου ἀπεστείλαμεν καὶ μικροταινίαν, καὶ περὶ τοῦ Μαρίνου Νικ. Δοξαρά (†1835), ἀπογόνου τοῦ ζωγράφου Παναγιώτου Δοξαρά, ἐν Βενετία, εἰς τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον Arthaud (Παρίσιοι) περὶ εἰκόνων τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου ἐκτυπωθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ φωτογραφίας, εἰς τὴν κ. A. Clarac (Παρίσιοι) περὶ εἰκόνων τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἰνστιτούτου, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ φωτογραφίας, εἰς τὸν σύμβουλον τοῦ οἴκου Sotheby κ. Andreas Mayor (Λονδῖνον) περὶ ταντισμοῦ προσώπων καὶ τοπωνυμίων καὶ ἐρμηνείας ὄρων φερομένων εἰς παλαιὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς συλλογῆς Th. Phillipps (ἀριθ. 4203 καὶ 7712), εἰς τὴν κ. Tamara Talbot Rice (Cheltenham Ἀγγλίας) περὶ χρονολογημένων εἰκόνων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου, τῶν ὁποίων ἀπεστείλαμεν καὶ φωτογραφίας καὶ εἰς τὴν κ. Elis. Sant'schi (Λωζάννη) περὶ μεταγραφῆς καὶ ἐρμηνείας ἑλληνικοῦ ἐγγράφου γεγραμμένου διὰ λατινικῶν χαρακτήρων.

Τὸ Ἰνστιτούτον ἐπεσκέφθησαν καὶ εἰργάσθησαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, τὰ ἀρχεῖα ἢ τὸ Μου-

σειόν του, ἄλλοι μὲν ἅπαξ ἢ δὶς, οἱ πλείστοι δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἢ ἐξήτησαν πληροφορίας παρὰ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ ἐπὶ διαφόρων ἀπασχολούντων αὐτοὺς ἐπιστημονικῶν θεμάτων ὁ καθ. κ. *Gino Belloni* (Βενετία) περὶ τῆς μελέτης τοῦ *L. Coutelle* διὰ τὸ ἰδίωμα *Grechesco*, ἢ δι/νις *Bianca Betto* (Βενετία) περὶ τῆς εἰς τοὺς ὀργανωτικούς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἐν Βυζαντίῳ ἀναφερομένης βιβλιογραφίας, ὁ κ. *Gregoretto* (Βενετία) περὶ βυζαντινῶν ἱστορημένων χειρογράφων τῶν ΙΑ' - ΙΓ' αἰώνων σχετιζομένων πρὸς τὴν βενετικὴν τέχνην, ὁ καθ. κ. *Giorgio Fedalto* (*Mestre*) περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας κατὰ τὰ ἔτη 1498, 1533 καὶ 1563 συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τῶν βιβλίων εἰσφορῶν αὐτῆς (*Reg. 129, 130 καὶ 134*), ἢ κ. *Maria Bincio Fiorin* (Τεργέστη) περὶ εἰκόνων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ ΙΣ' - ΙΖ' αἰῶνος, ἢ δι/νις *Lidia Martini* (Παδοῦη) περὶ κριτικῶν ζητημάτων τῆς ἐκδόσεως τῆς κρητικῆς κωμωδίας («Στάθης»), ὁ κ. *Alberto de Strobel* (Παδοῦη) περὶ βιβλιογραφίας ἀναφερομένης εἰς τὴν πολιοδομίαν τοῦ Μυστρά, ἢ δι/νις *Cristina Stevanopoli* (Βερόνα) περὶ Μελετίου Πετροκοκκίνου, μητροπολίτου Ἐφέσου, καὶ ἄλλων προσώπων μνημονευομένων εἰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἄδαμ. Κοραῆ, οἱ κ.κ. Ἐναστάσιος Ζωγράφος καὶ Παναγιώτης Λέστος (Φλωρεντία) περὶ τῆς βενετικῆς ὀχυρώσεως τοῦ Ρεθύμνου, οἱ κ.κ. Ἄρης Λαζαρόπουλος, Νικόλαος Ροδίτης καὶ Βασίλειος Τσατσαρέλης (Φλωρεντία) περὶ τοῦ φρουρίου τῶν Πατρῶν, ὁ κ. *Massimo Peri* (Μιλάνον) περὶ βιογραφικῶν συγγραμμάτων Ἑλλήνων λογοτεχνῶν, συνεργατῶν τοῦ περιοδικοῦ «Τὰ Νέα Γράμματα», ὁ καθ. κ. *John Lindsay Orie* (Γενοῦη) περὶ διαφόρων συλλογῶν καὶ ἀπεικονίσεων μεταβυζαντινῶν εἰκόνων, ἢ δι/νις *Stefania Carprara* (Ραβέννα) περὶ τῆς εἰς τὴν ποιήτριαν Κασίαν ἀναφερομένης νεωτέρας βιβλιογραφίας καὶ περὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 25, 34 καὶ 35 μουσικῶν χειρογράφων τοῦ ἡμετέρου Ἰνστιτούτου, ἢ κ. *Doriana dell' Agata* (Πίζα) περὶ τοῦ Κερκυραίου ζωγράφου Σπυρίδωνος Ρώμα καὶ τῆς οἰκογενείας Ραφτάνη, ἢ δι/νις *Anna Meschini* (Ρώμη) περὶ τῶν ἐν Ρώμῃ Ἑλλήνων λογίων τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ὁ κ. *Ciro Robotti* (Νεάπολις) περὶ τῶν βιογραφικῶν τοῦ Κρητὸς ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα, ὁ κ. *Vincenzo Pecoraro* (Παλέριμον) περὶ τῶν ἰταλικῶν ἐπιδράσεων εἰς τὰ κυπριακὰ ἐρωτικὰ ποιήματα τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ὁ κ. Δημ. Συναδηνός (Ἀθήναι) περὶ τῆς βυζαντινῆς οἰκογενείας τῶν Συναδηνῶν, ἢ δι/νις Ἰωάννα Στεριώτη (Θεσσαλονίκη) περὶ τοῦ βενετικοῦ φρουρίου τοῦ Ρεθύμνου (περὶ τοῦ ὁποῦ παρασκευάζει διδακτορικὴν διατριβήν), ἢ κ. Μαρίνα - Μαριάννα Παπαγιάννη (Θεσσαλονίκη) περὶ τῆς εἰς τὰ βυζαντινὰ ψηφιδωτὰ ἀναφερομένης βιβλιογραφίας, ὁ κ. Γεράσιμος Πεντόγαλος (Ἀργοστόλιον Κεφαλληνίας) περὶ κεφαλληνιακῆς προσωπογραφίας ἐκ τῶν ἀρχαίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ κ. *J. Zagorka* (Βελιγράδιον) περὶ τοῦ μελετήματος τοῦ κ. *Hans Belting* εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 δημοσίευμα τῆς «Βιβλιοθήκης» τοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ πρεσβύτερος κ. Γεώργιος Μεταλληνός (Κολοῦνα τῆς Δυτ. Γερμανίας) περὶ τοῦ λογίου Κεφαλλῆνος διακόνου Κωνσταντίνου Τυπάλδου - Ἰακωβάτου (1824 κέ.), ὁ κ. *Clemens Jockle* (*Spreyermäinz* τῆς Δυτ. Γερμανίας) περὶ τῆς εἰκονογραφίας τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος (περὶ τῆς ὁποίας παρασκευάζει διδακτορικὴν διατριβήν), ὁ κ. *Nicolas Belmont - Aoutin* (Παρίσιοι) περὶ τῆς βιβλιογραφίας τοῦ Ἀγ. Ὄρους, ὁ κ. *Daniel Panzas* (*Aix - en - Provence* τῆς Γαλλίας) περὶ τῶν ἐκδοδόμενων ἑλληνικῶν βραχέων χρονικῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς ἐπιδημίας εἰς τὴν Ἀνατ. Μεσόγειον ἀπὸ 1700 - 1850, ὁ κ. *B. J. Slot* (Χάγη τῆς Ὀλλανδίας) περὶ τοῦ ἐν Βενετία Χίου ἐμπόρου (1770 - 1775) Δημητρίου Κορμουλή, ἀλληλογραφοῦντος πρὸς τὸν Ἄδαμ. Κοραῆν, ὁ κ. Δημήτριος Κονδύλης (Λονδίνον) περὶ τοῦ προγράμματος συλλογῆς καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ συλλεγέντων βενετικῶν ἐγγράφων περὶ τῶν Κυκλάδων νήσων, ὁ κ. *Paul Hetherington* (Λονδίνον) περὶ τῶν ἐγχειριδίων ζωγραφικῆς Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ καὶ Παναγιώτου Δοξαρά καὶ περὶ τῆς εἰκονο-

γραφίσεως Πεντηκοσταρίου τοῦ 1765 ἀνήκοντος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ καθ. κ. *Cornelius Russel* (*Birmingham* τῆς Ἀγγλίας) περὶ τοῦ ἐν Βενετία κύκλου τοῦ Δομηνίκου Θεοτοκοπούλου καὶ τῆς περὶ τοῦ ζωγράφου τούτου ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας, ὁ κ. *David Holton* (*Birmingham*) περὶ μνείας τοῦ Μάρκου Δεφαράνα (1563) εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἰνστιτούτου, ἡ δ/νις *Sarah Wilk* (Νέα Ὑόρκη τῶν Η.Π.Α.) περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἑλληνικῆς (ἀρχαίας καὶ βυζαντινῆς) τέχνης εἰς Βενετίαν μέχρι τοῦ 1540 (περὶ ἧς παρασκευάζει διδακτορικὴν διατριβήν), ὁ κ. *Pierre A. Mackay* (Οὐάσιγκτων τῶν Η.Π.Α.) περὶ τῶν ἑλληνικῶν μεταφράσεων τοῦ Τούρκου περιηγητοῦ Ἐβλιγιᾶ Τσελεπῆ, ὁ κ. Παναγ. Στεργιανόπουλος (*Rutheford* τῶν Η.Π.Α.) περὶ τῶν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἰνστιτούτου ἐμπορικῶν βιβλίων Νομικοῦ, Σελέκη καὶ Ἰερομῆμονος (*Reg. 1,30* καὶ *32*) καὶ ὁ κ. *Rodolfo Santi - Bāñez* (Μεξικῶν) περὶ τῶν ἐκδόσεων τῶν εἰκόνων τοῦ Μουσείου τοῦ Ἰνστιτούτου.

8) ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΛΛΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ Ἰνστιτούτον συνέχισε καὶ συνέσφιγξε τὴν συνεργασίαν του μετ' ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων πρὸς ὄργανωσιν συνεδρίων, ἐκθέσεων καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων, ὁ δὲ διευθυντὴς αὐτοῦ ἐχρησιμοποίηθη εἰς κρατικὰ ἀποστολὰς καὶ ἐπιτροπὰς καὶ συνεργάσθη ἐπὶ διαφορῶν γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος ζητημάτων.

α) Συνεχίσθησαν καὶ ἐφέτος αἱ συναντήσεις τῶν διευθυντῶν ἢ ἐκπροσώπων τῶν ἐν Βενετία ξένων πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἡ συνεργασία των ἐπὶ θεμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναφερομένων κυρίως εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῶν σπουδῶν τῶν ἐν Βενετία ξένων σπουδαστῶν.

β) Ἐξηκολούθησαν φιλικώταται αἱ ἐπαφαὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου Βενετικῶν Σπουδῶν. Οἱ ἐρευνηταὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου ἐδεξιώθησαν εἰς τὰς αἰθούσας αὐτοῦ τοὺς Γερμανοὺς συναδέλφους των τὴν 7ην Μαρτίου, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ τελευταῖοι ὠργάνωσαν κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα δεξιώσιν εἰς τὸ Κέντρον των χάριν τῶν Ἑλλήνων ἐρευνητῶν. Ὁ πρόεδρος τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου καθ. κ. *Hans - Georg Beck* ἐτίμησε καὶ ἐφέτος τὸ Ἰνστιτούτον διὰ συγχῶν ἐπισκέψεών του.

γ) Λίαν ἐνεργὸς καὶ ἀποτελεσματικὴ ὑπῆρξεν ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου εἰς τὴν ἐν Βενετία ἀπὸ 7 Σεπτεμβρίου - 15 Ὀκτωβρίου ὀργανωθείσαν μεγάλην Ἐκθεσιν Βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἡ Βενετία πόλις τοῦ Βιβλίου. Πέντε αἰῶνες βενετικῆς ἐκδοτικῆς δραστηριότητος καὶ Ἐκθεσεὶς τῶν ἰταλικῶν ἐκδοτικῶν οἰκων*». Ὡς γνωστόν, ἡ Ἐκθεσις αὕτη ὠργανώθη ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἐκδηλώσεων τοῦ παρόντος ἔτους, χαρακτηρισθέντος ὡς διεθνοῦς ἔτους τοῦ βιβλίου, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Ἰδρύματος *Giorgio Cini* καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Προεδρίας τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Ἐκθεσις ἔσχε μὲν ὡς κεντρικὴν ἔδραν τὸ ἐν τῇ νησίδι τοῦ Ἀγ. Γεωργίου τῆς Βενετίας Ἰδρυμα τοῦτο, εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ὁποίου ἐξετέθησαν ἀντιπροσωπευτικὰ δείγματα τῶν ὠραιότερων βενετικῶν ἐκδόσεων ἀπὸ τοῦ ΙΕ' μέχρι καὶ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος (χάρται, μικρογραφίαι κλπ.), παραλλήλως ὁμοῦς διωργανώθησαν καὶ εἰδικωτέρον χαρακτηῖρος ἐκθέσεις βιβλίου εἰς ἕτερα ἐννέα πνευματικὰ κέντρα ἢ ἰδρύματα, τὰ σπουδαιότερα τῆς Βενετίας, ἧτοι τὴν Μαρκαντὴν Βιβλιοθήκην, τὸ Μουσεῖον *Conger*, τὴν Βιβλιοθήκην *Querini - Stampalia*, τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα κλπ. Μεταξὺ τῶν κέντρων τούτων συγκατελέχθη καὶ τὸ ἡμέτερον Ἰνστιτούτον, τὸ ὁποῖον καὶ συνεργάσθη ἐνεργῶς ἐν τῇ Ὀργανωτικῇ Ἐπιτροπῇ τῆς Ἐκθέσεως πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῆς.

Τὸ Ἰνστιτούτον ἐξέθεσεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν γενικῶν συνελεύσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος ἐπιλογὴν τῶν ἐν Βενετία ἐκτυπωθέντων ἑλληνικῶν βιβλίων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν βιβλιοθήκην του, ὡς καὶ τῶν ὠραιοτέρων ἱστορημένων χειρογράφων τῆς συλλογῆς του, ἀλλὰ καὶ τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεών του, ὡς καὶ τὰ δημοσιεύματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐν Βενετία ἐκδοσιν ἑλληνικῶν βιβλίων. Ἐπὶ πλέον, τὸ Ἰνστιτούτον ἐξετύπωσεν ἰδίαις δαπάναις ἰδιαίτερον Ὅδηγόν τῆς Ἐκθέσεώς του, περιέχοντα, πλὴν τῆς γενικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Βενετία ἐκτυπωθέντων ἑλληνικῶν βιβλίων (ἣτις περιελήφθη καὶ εἰς τὸν πολυσέλιδον Γενικὸν Ὅδηγόν τῆς μεγάλης Ἐκθέσεως), καὶ ἰδιαίτερον κατάλογον (ἰταλιστὶ) πάντων τῶν ἐκπιθεμένων βιβλίων τοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ τῶν ἀναγκαίων δι' ἕκαστον ἐπεξηγήσεων. Τοιοῦτοτρόπως ἡδυνήθησαν νὰ κατατοπισθοῦν ἐπαρκῶς καὶ οἱ ξένοι ἐπισκέπται τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ἰνστιτούτου, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν πολυαριθμότατοι καὶ οἱ ὅποιοι ἔσχον συγχρόνως τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ τὸ Μουσεῖον τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν εἰκόνων αὐτοῦ. Ἡ Ἰταλικὴ Τηλεόρασις καὶ ἡ Ἰταλικὴ Ραδιοφωνία ἀφῆραν τμήμα τῶν περὶ τῆς Γενικῆς Ἐκθέσεως ἐκπομπῶν των εἰς τὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ Ἐκθεσις αὕτη τοῦ Βενετικοῦ βιβλίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη ἐξαιρετικὴ σημασία καὶ ἐνρυστή δημοσιότης, παρέσχε λαμπρὰν εὐκαιρίαν καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον Ἰνστιτούτον, ὅπως ἐπιδείξῃ διεθνῶς τοὺς ἐντύπους (ἀλλὰ καὶ χειρογράφους) θησαυροὺς του.

δ) Ἄλλ' ἡ σπουδαιότερα πραγμάτωσις τῆς συνεργασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ τῶν δύο ἄλλων ἐν Βενετία Ἰδρυμάτων ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, ἥτοι τοῦ Ἰδρύματος Giorgio Cini καὶ τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου Βενετικῶν Σπουδῶν, ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ κοινῶ μετ' αὐτῶν διοργανώσις ἐν Βενετία, ἀπὸ 3 - 6 Ὀκτωβρίου, τοῦ Β' Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ (τὸ Α' εἶχε διοργανωθῆ τὸ 1968 ὑπὸ μόνου τοῦ Ἰδρύματος Cini), μεθ' ἑμὰ «*Ἡ Βενετία μετὰ τὴν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως κατὰ τοὺς 16' καὶ 17' αἰῶνας. Ἀπόψεις καὶ προβλήματα*». Ὡς ἀγγεγέλαμεν καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκθέσει τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὴν Ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Συνεδρίου ἀπετέλεσαν οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὡς ἄνω τριῶν Ἰδρυμάτων, ἥτοι ὁ Πρόεδρος τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου Βενετικῶν Σπουδῶν καθ. κ. Hans - Georg Beck, ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου «Βενετία καὶ Ἀνατολή» τοῦ Ἰδρύματος Cini καθ. κ. Agostino Pertusi καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐργασθεῖσα συστηματικῶς ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον, ἐπέλεξε τὰ θέματα καὶ ἐξεπόνησε τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου, παρεσκεύασε δὲ τοῦτο ἐπιτυχῶς καὶ ἀπὸ ὀργανωτικῆς πλευρᾶς, ὥστε αἱ ἐργασίαι του, διεξαχθεῖσαι κατὰ τὸν ἀρτιώτερον τρόπον καὶ ἐν ἀτμοσφαιρᾷ ἀγαστῆς συμποίας καὶ ἐγκαρδιότητος, ἐστέφθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Τοῦ Συνεδρίου μετέσχον, ὡς εἰσηγηταὶ ἢ συνεισηγηταὶ, πλείονες τῶν 40 εἰδικοί ἐρευνηταί, προσκληθέντες ἐκ διαφόρων χωρῶν, ἥτοι 11 Ἰταλοί, 8 Ἕλληνες, 7 Γερμανοί, 6 Γάλλοι καὶ ἄλλοι, ὀλιγαριθμότεροι, ἐξ ἄλλων χωρῶν (Μ. Βρετανίας, Αὐστρίας, Βελγίου, Πορτογαλίας, Γιουγκοσλαβίας, Τουρκίας, Ἰσραὴλ κλπ.). Μετέσχον ἐπίσης, ἐλθόντες ἰδίαις δαπάναις πολλαχόθεν, ἕτεροι 30 ἐπιστήμονες. Εἰς 18 ἐξ ἄλλου νέους ἐρευνητάς (Ἰταλούς, Ἕλληνας, Γερμανούς, Ρουμάνους κλπ.) ἐχορηγήθησαν ὑπὸ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς μικραὶ ὑποτροφίαι, διὰ τῶν ὁποίων κατέστη δυνατόν νὰ ἔλθουν καὶ παρακολουθήσουν τὸ Συνέδριον. Εἰς τὸ Συνέδριον παρουσιάσθησαν καὶ συνεζητήθησαν 13 κύρια εἰσηγήσεις (ἐξ ὧν τρεῖς ἐγένοντο ὑπὸ Ἑλλήνων) καὶ ὑπὲρ τὰς 20 συνεισηγήσεις (ἐξ ὧν ἕτεροι τρεῖς ὑπὸ Ἑλλήνων) ἐπὶ καιρίων θεμάτων τῆς ἱστορίας τῆς Βενετίας, τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εὐρώπης. Αἱ εἰσηγήσεις καὶ συνεισηγήσεις αὗται ὑπῆρξαν κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν λίαν ὑψηλοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, αἱ δὲ ἐπ' αὐ-

τῶν διεξαχθεῖσαι συζητήσεις (τὰς ὁποίας διηύθυνον διαδοχικῶς, ὡς πρόεδροι, τὰ τρία μέλη τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου) ἀπέβησαν γονιμώτατοι καὶ προσέλλκυσαν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον. Τὸ Συνέδριον ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ὅσα διεξήχθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Βενετία, ἣ δὲ ἐπιστημονικὴ του σπουδαιότης θὰ καταφανῆ διὰ τῆς προσεχοῦς ἐκδόσεως τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ εἰς ἰδιαίτερον τόμον.

Ἡ ἑλληνικὴ συμμετοχὴ εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο ὑπῆρξεν οὐσιώδης καὶ σοβαρὰ. Ἀρκεταὶ συνεδρίαί ἀφιερώθησαν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς θέματα ἀποκλειστικῶς ἑλληνικά. Ἐκ τῶν μετασχόντων τοῦ Συνεδρίου Ἑλλήνων παρουσίασαν εἰσηγήσεις ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δ. Α. Ζακυνθὸς (περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Βενετίας ἐναντι τῆς παρακμῆς καὶ τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου), ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης (περὶ τῆς μορφῆς τοῦ Βενετοῦ πατρικίου ὡς ἐμπόρου καὶ ἀνθρωπιστοῦ), ὁ ὀμότιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Λίνος Πολίτης (περὶ τῶν πρώτων ἑλληνικῶν λογοτεχνικῶν ἐκδόσεων τῆς Βενετίας κατὰ τὸν ΙΣ' αἰῶνα), ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Ἑρευνῆς τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Λεάνδρος Βρανούσης (περὶ τῶν βενετικῶν τυπογραφειῶν καὶ τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας), ὁ ἐπίκουρος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Χασιώτης (περὶ τῆς Βενετίας ὡς κέντρον πληροφοριῶν τῶν Ἰσπανῶν διὰ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν) καὶ ὁ γενικὸς ἔφορος ἀρχαιοτήτων κ. Μανόλης Χατζηδάκης (περὶ τῆς κρητικῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς).

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἰνστιτούτον, ἐνισχυθὲν δι' εἰδικῆς χρηματικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν τόσον κατὰ τὴν προπαρασκευήν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου, ὅπως ὀργανώσῃ τοῦτο κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον καὶ διευκολύῃ τὰς ἐργασίας του. Ἐφιλοξένησεν εἰς τὸν ξενῶνά του τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων συνέδρων, ὑπεδέχθη εἰς τὰς αἰθούσας του, τὴν παραμονὴν τῆς ἐνάρξεως τοῦ Συνεδρίου, πάντας τοὺς ἀφιχθέντας συνέδρους διὰ μίαν πρώτην ἐνημέρωσιν αὐτῶν καὶ ὠργάνωσε κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν αὐτοῦ μεγάλην δεξίωσιν πρὸς τιμὴν των. Ἡδὴ προπαρασκευάζεται ἡ ἔκδοσις τῶν πρακτικῶν τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην καὶ μὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τριῶν ὀργανωσάντων αὐτὸ Ἰδρυμάτων.

ε) Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου, ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ὡς μέλους τῆς πενταμελοῦς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως τοῦ *Corpus* τῶν πηγῶν τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, μετέβη εἰς Χίον καὶ μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν (21 - 25 Μαΐου), ἣτις συνεζήτησεν ἐν ἄλλοις καὶ ἐξεπὸνησε τὸ πρόγραμμα τοῦ προσεχοῦς ΙΕ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐν Κύπρῳ (1976) καὶ ἐρρῦθμισε τὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ ΙΔ' Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορικῶν Σπουδῶν ἐν San Francisco τῶν Η.Π.Α. (1975). Τὰς συζητήσεις τῆς Συνόδου διηύθυνεν ὁ πρόεδρος τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Ἀκαδημαϊκῶν κ. Δ. Α. Ζακυνθὸς. Αἱ συζητήσεις αὗται ὑπῆρξαν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσαι καὶ γόνιμοι καὶ αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις μέλλον ἀσφαλῶς νὰ συμβάλουν εἰς τὴν προώθησιν τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν εἰς διεθνή κλίμακα.

ς) Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου παρεκλήθη καὶ ἐφέτος ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὅπως μεταβῇ εἰς Λονδίνον πρὸς ἐκτίμησιν καὶ ἀγοράν, κατὰ τὴν κρίσιν του καὶ διὰ λογαριασμόν τῆς Ἀκαδημίας, χειρογράφων τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετίθεντο εἰς δημοπρασίαν ὑπὸ τοῦ οἴκου *Sotheby and Co.* τὴν 25ην Ἰουνίου. Ἡ Ἀκαδημία ἐνδιεφέρθη ἰδιαίτερος πρὸς ἀγοράν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7466 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης *Thomas Phillipps* (ἀριθ. καταλόγου δημοπρασίας 1917), ἐξ ὑπερτετρακοσίων σελίδων, γεγραμμένου ἐξ ὀλοκλήρου, περὶ τὸ 1676 - 1680, διὰ χειρὸς Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, ἀδελφοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑλλήνου λογίου καὶ διπλωμάτου Ἀλεξάνδρου

Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων. Ἐν αὐτῷ ὁ ἀντιγραφεὺς εἶχεν ἀνθολογήσει διάφορα δημώδη κείμενα, τὰ πλείστα ἔμμετρα καὶ συντεθειμένα ὑπὸ Χίων λογίων (Μιχαὴλ Βεστιάχη, Γρηγορίου Κονταράτου καὶ Γαβριὴλ Προσοφᾶ). Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀνεκδότων τούτων στιχοιργημάτων, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν ἐκπληκτικὴν ὁμοιότητα, καὶ ὡς πρὸς τὴν γλωσσικὴν μορφήν καὶ ὡς πρὸς τὴν φραστικὴν διατύπωσιν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν, πρὸς τὰ ὀλίγον προγενέστερα λαμπρὰ ἔργα τῆς Κρητικῆς Λογοτεχνίας, κατέδειξε τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἡ Λογοτεχνία αὕτη εἰς ὀλόκληρον τὸν ἑλληνικὸν χῶρον. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἐὰν ἀπέκτα τὸ χειρόγραφον τοῦτο, θὰ ἠδύνατο καλῦτερον παντὸς ἄλλου νὰ προβῆ εἰς τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν του καὶ νὰ τὸ ἀξιοποιήσῃ πρὸς ὄφελος τῶν νεοελληνικῶν σπουδῶν. Δυστυχῶς, τὴν τελευταίαν στιγμὴν παρενέβη αἰφνιδίως καὶ ἀπροειδοποιήτως ἀδίστακτος πλειοδότης ὁ Κύπριος κ. Ὁμηρος Χαπίτης, διατεινόμενος ὅτι ἔχει ἐντολὴν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Μακαρίου ν' ἀγοράσῃ αὐτό, πλειοδοτῶν κατὰ παντὸς ἄλλου ἐνδιαφερομένου. Πρὸ τῆς τοιαύτης ἀδοκίτου ἐπεμβάσεως ἠγαγκάσθημεν νὰ ὑποχωρήσωμεν, διὰ ν' ἀποφευχθῆ ἑλληνικὴ ζημία καὶ ἀντιδικία καὶ περιορίσθημεν εἰς τὴν ἀγορὰν τριῶν ἄλλων ἡσσονος σημασίας ἑλληνικῶν χειρογράφων (Phillipps 3079, 4955 καὶ 8995 = ἀριθ. καταλόγου δημοπρασίας 1923, 1920 καὶ 1908, ἀντιστοίχως). Εἰς τὴν ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1973 ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 216 Γ/1 ἔκτενῃ ἔκθεσιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν παρετέθησαν αἱ λεπτομέρειαι τῆς θλιβερᾶς ταύτης ὑποθέσεως, ἥτις θὰ ἠυχόμεθα ὅπως διευθετηθῆ ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποδοθῆ εἰς τὸ ἀνώτατον πνευματικὸν ἴδρυμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ὀφειλομένη ἀναγνώρισις καὶ ἀποτραπῆ ὀριστικῶς εἰς τὸ μέλλον ἡ ἐπανάληψις παρομοίου ἀτόπου.

ζ) Διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δημοσιευθείσης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 216 ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου 1973 φύλλον τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» (τεῦχος Α') ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου ὠρίσθη ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Προσωρυνῆς Διοικήσεως καὶ Οἰκονομικῆς Διαχειρίσεως τοῦ νεωστὶ ἰδρυθέντος Πανεπιστημίου Κρήτης. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην κατήλθε δις εἰς Ἀθήνας, πρὸς συμμετοχὴν του εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, μετέβη δὲ καὶ εἰς Κρήτην χάριν συσκέψεως μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων.

η) Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου ὠρίσθη ὡς μέλος τῆς Διεθνoῦς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δήμου τῆς Βενετίας ὀργανουμένην διὰ τὸ θέρος τοῦ 1974 (8 Ἰουνίου - 30 Σεπτεμβρίου) Ἐκθεσιν με θέμα «Βενετία καὶ Βυζάντιον», εἰς τὴν ὁποίαν θὰ μετάρχη ἐνεργῶς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἰνστιτούτον διὰ τῶν σημαντικωτέρων βυζαντινῶν εἰκόνων τῆς συλλογῆς του.

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ πεπραγμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου κατὰ τὸ ἔτος 1973, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπελείφθη τῶν προηγουμένων εἰς ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον τὰ ἐπιτεύγματα ταῦτα θὰ εἶναι ἔτι σημαντικώτερα, ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ οἰκονομικαὶ προϋποθέσεις, τῶν ὁποίων τοῦτο ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ἀνάγκη. Περαιῶν τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν, ἐπιθυμῶ καὶ ἐφέτος νὰ εὐχαριστήσω θερμότερα πάντας τοὺς ἀρμοδίους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντας, οἵτινες μὲ ἐνδιαφέρον θερμὸν καὶ μὲ ἀγάπην μὲ ὑπεβοήθησαν εἰς τὸ ἔργον μου.

Μετὰ διακεκριμένης τιμῆς

Ὁ διευθυντὴς

Μ. Ι. Μανούσας